

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
МАГІСТРА

На тему: Міжнародна інформаційна політика: на прикладі України та КНР.

Виконав:

здобувач вищої освіти 2-го курсу, групи УМІБ-61
спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»
ОПП «Міжнародна інформаційна безпека»

Чертков Максим Генріхович

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник:

д.держ.упр., професор

Солових Віталій Павлович

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

Рецензент:

д.держ.упр., професор

Крюков Олексій Ігорович

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

ХАРКІВ – 2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	7
1.1 Поняття та основні концепції міжнародної інформаційної політики.....	7
1.2. Цілі, інструменти реалізації та завдання міжнародної інформаційної політики.....	12
1.3. Етичні аспекти та вплив міжнародної інформаційної політики на регіональну відносини.....	16
Висновки до розділу 1	23
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТРАТЕГІЙ МІЖНАРОДНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА КНР	26
2.1 Аналіз міжнародної інформаційної стратегії України	26
2.2. Роль КНР у глобальній інформаційній політиці	30
2.3 Порівняльний аналіз інструментів і результатів інформаційної політики України та КНР	34
Висновки до розділу 2.....	44
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	47
3.1 Перспективи адаптації української моделі до викликів ХХІ століття.....	47
3.2 Вплив міжнародної інформаційної політики на глобальну стійкість	51
3.3 Рекомендації для України в сфері міжнародної інформаційної політики	64
Висновки до розділу 3.....	69
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74

ВСТУП

Актуальність теми полягає в тому, що сучасний світ переживає епоху глобальної цифрової трансформації, в якій інформаційні технології відіграють ключову роль. Інформація стала не тільки основним ресурсом, а й важливим інструментом управління, впливу та забезпечення національної безпеки. Міжнародна інформаційна політика являє собою сукупність заходів, стратегій і тактик, спрямованих на використання інформаційних ресурсів в інтересах держави, включно з дипломатичними, економічними та культурними аспектами.

Особливої значущості інформаційна політика набуває в умовах посилення конкуренції між державами за контроль над глобальними потоками даних і засобами масової інформації. У цьому контексті Україна і Китайська Народна Республіка (КНР) демонструють два діаметрально протилежні підходи. Україна, як країна, що розвиває демократичні цінності та орієнтована на західні стандарти, стикається з викликами, пов'язаними з дезінформацією та кіберзагрозами. Своєю чергою, КНР відома своєю суворо регламентованою державною політикою в галузі інформації, яка прагне до повної автономії та контролю над внутрішнім і зовнішнім інформаційним простором.

Порівняльний аналіз цих підходів дає змогу глибше зрозуміти, яким чином держави формують свої інформаційні стратегії, щоб забезпечити національну безпеку, зміцнити міжнародні позиції та адаптуватися до викликів цифрового століття. Актуальність теми також зумовлена необхідністю розробити ефективні рекомендації для України, яка шукає шляхи посилення своєї інформаційної присутності та протидії загрозам з боку інших держав.

Ступінь вивченості. Дослідження інформаційної політики як інструменту міжнародних відносин активно розвивається впродовж останніх десятиліть. Важливий внесок у вивчення цього феномена зробили західні вчені. Мануель Кастельс у своїй праці «Інформаційна епоха: економіка, суспільство і культура» представив фундаментальний аналіз впливу інформаційних технологій на суспільні процеси. Юрген Габермас у «Теорії комунікативної дії» акцентував увагу на ролі інформації у формуванні громадської думки та управлінні соціальними

процесами.

На вітчизняному рівні проблеми інформаційної безпеки та політики розглядаються у працях Б. Кормича, та інших українських дослідників. Зокрема, велика увага приділяється проблемі інформаційних війн, дезінформації та їхнього впливу на політичні та соціальні процеси.

Китайський підхід до інформаційної політики також стає об'єктом аналізу в працях багатьох дослідників, які розкривають особливості китайської моделі, що ґрунтується на принципах державного контролю і незалежності від західних платформ. Проте, незважаючи на наявність великої літератури, порівняльний аспект між двома країнами по-факту залишається недостатньо вивченим.

Мета дослідження полягає у проведенні аналізу міжнародної інформаційної політики України та КНР, виявленні їхніх стратегічних особливостей, сильних і слабких сторін, а також формулюванні рекомендацій щодо оптимізації українського підходу з урахуванням найкращих світових практик.

Завдання дослідження:

- Виявити концептуальні засади міжнародної інформаційної політики.
- Розглянути підходи України до управління інформаційними процесами в міжнародній сфері.
- Розглянути особливості реалізації інформаційної політики КНР, включно з її стратегічними цілями та інструментами.
- Провести порівняльний аналіз підходів двох держав.
- Виявити виклики, що стоять перед інформаційною безпекою України, та запропонувати шляхи їх вирішення.
- Розробити практичні рекомендації щодо вдосконалення української інформаційної політики.

Об'єкт дослідження: процеси формування та реалізації міжнародної інформаційної політики державами.

Предмет дослідження: Інформаційна політика України та Китайської народної республіки.

Теоритико-методологічна база. Поєднання теоретичних та емпіричних

методів. Теоретичний аспект включає вивчення наукової літератури, міжнародних документів та аналітичних звітів. Для порівняльного аналізу використовується метод системного підходу, який дає змогу розглядати інформаційну політику як частину загальної стратегії державного управління. Аналітична частина включає обробку даних, зібраних з офіційних джерел, статистичних збірників та експертних думок. Крім того, використовуються методи контент-аналізу, що дають змогу оцінити риторику та напрямки інформаційної стратегії, і порівняльний метод, який застосовують для виявлення відмінностей і схожості між підходами України та КНР. Застосування цих методів дає змогу отримати об'єктивну картину і забезпечити наукову обґрунтованість висновків.

Інформаційна база дослідження. Під час написання кваліфікаційної роботи магістра в якості теоретичних матеріалів були використані результати наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, офіційні стратегічні документи держав, тексти міжнародних договорів, українське законодавство та офіційні заяви очільників країн. Крім того, були використані матеріали засобів масової інформації.

Практичне значення отриманих результатів. Результати магістерської роботи можуть бути використані у практичній роботі державних та місцевих інституцій влади, а також у навчальному процесі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та інших університетах, що досліджують питання міжнародних відносин.

Апробація результатів дослідження. Дослідження було представлено на круглому столі на всеукраїнському науково-практичному круглому столі «Стратегічні напрями зовнішньої політики та дипломатії країн світу» (м. Харків, 2024) у вигляді тез на тему: «Міжнародна інформаційна політика: на прикладі України та КНР»

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел, який налічує 52 найменувань. Загальний обсяг роботи становить 77 сторінок, з яких основного тексту 73 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

1.1 Поняття та основні концепції міжнародної інформаційної політики

Міжнародна інформаційна політика (МІП) являє собою систему заходів, стратегій та інструментів, спрямованих на управління інформаційними потоками з метою досягнення національних інтересів у глобальному контексті. Вона є важливою складовою державної політики, оскільки інформаційний простір сьогодні розглядають не тільки як засіб комунікації, а й як стратегічний ресурс, що впливає на економіку, безпеку та міжнародні відносини.

Інформація в сучасному світі стала ключовим чинником влади. Згідно з теорією Мануеля Кастельса, представленою в його праці «Інформаційна епоха: економіка, суспільство і культура», контроль над інформаційними потоками визначає здатність держави впливати на глобальні процеси. В умовах цифровізації інформація стала одночасно і ресурсом, і інструментом, що робить управління нею критично важливим для будь-якої держави [1].

Основним завданням МІП є забезпечення національної безпеки в інформаційному просторі. Це включає захист від кібератак, протидію дезінформації та пропаганді, а також контроль за поширенням стратегічно важливої інформації. Наприклад, у Китаї концепція цифрового суверенітету дозволяє уряду обмежувати доступ до іноземних платформ, захищаючи внутрішні ресурси від зовнішнього впливу. Водночас у демократичних країнах, таких як Україна, інформаційна політика спрямована на забезпечення прозорості та зміцнення медійної грамотності населення [2], [3].

Роль МІП виходить далеко за рамки безпеки. Вона також є інструментом формування міжнародного іміджу держави. Наприклад, через поширення інформації про свої досягнення, культурні цінності та зовнішньополітичні пріоритети держави зміцнюють свої позиції на міжнародній арені. Прикладом є ініціатива «Цифровий шовковий шлях» КНР, яка демонструє успіхи країни в розвитку технологій і просуває китайські стандарти управління цифровим простором [4].

Крім того, МПП відіграє важливу роль у забезпеченні конкурентоспроможності на глобальному ринку. Країни використовують свої інформаційні ресурси для просування національних брендів, залучення інвестицій і розвитку високотехнологічних галузей. Наприклад, програма «Дія» в Україні не тільки спрощує доступ до державних послуг, а й позиціонує країну як інноваційний хаб Східної Європи [5].

Важливо зазначити, що МПП також використовується для вирішення соціальних завдань. Наприклад, поширення освітніх ініціатив через цифрові платформи дає змогу країнам покращувати рівень знань і медійної грамотності своїх громадян. У цьому контексті програми ЮНЕСКО, спрямовані на розвиток медійної грамотності, допомагають людям критично сприймати інформацію та протистояти дезінформації [6].

Сучасна МПП стикається з низкою викликів. Один із них - необхідність збереження балансу між свободою слова та безпекою. Демократичні держави прагнуть мінімізувати державне втручання в інформаційний простір, тоді як авторитарні режими, такі як Китай, віддають перевагу жорсткому контролю. Ці відмінності формують глобальні лінії поділу та створюють додаткові складнощі для міжнародної співпраці [7].

Ще одним викликом є управління глобальними цифровими платформами, які часто діють незалежно від національних урядів. Такі компанії, як Facebook, Google і Twitter, мають значний вплив на громадську думку, що вимагає від держав пошуку нових способів регулювання їхньої діяльності. Наприклад, Європейський союз ухвалив Закон про цифрові послуги (DSA), який регулює відповідальність платформ за їхній контент і взаємодію з користувачами [8].

Таким чином, міжнародна інформаційна політика є багатогранною сферою, яка об'єднує аспекти безпеки, економіки, культури та технологій. Її роль у сучасному світі продовжує зростати, що вимагає від держав розроблення комплексних стратегій, які враховують як національні, так і глобальні інтереси.

Міжнародна інформаційна політика (МПП) ґрунтується на низці теоретичних концепцій, які визначають її мету, методи та підходи. Ці концепції формувалися

протягом XX і XXI століть під впливом наукових досліджень, технологічних змін і глобальних викликів. Основні підходи до вивчення та реалізації МПІ можна поділити на ліберальний, реалістичний, конструктивістський та критичний.

1. Ліберальний підхід. Ліберальний підхід розглядає інформацію як глобальне благо, яке має бути доступним для всіх. У межах цього підходу інформацію розуміють як чинник, що сприяє демократії, розвитку та міжнародному співробітництву. Ліберальний підхід набув поширення в західних країнах, таких як США і країни Європейського союзу, де свобода слова і прозорість є ключовими принципами інформаційної політики. Наприклад, Європейський союз активно просуває ідею відкритого інтернету, що підтверджується ініціативами, такими як програма Digital Single Market, спрямована на створення єдиного цифрового ринку в ЄС [9].

2. Реалістичний підхід. Реалістичний підхід, навпаки, акцентує увагу на інформації як стратегічному ресурсі та інструменті влади. У цьому контексті інформація розглядається як засіб досягнення національних інтересів, включно із забезпеченням безпеки та посиленням геополітичного впливу. Цей підхід характерний для авторитарних держав, таких як Китай і Росія, де інформаційна політика будується на принципах жорсткого контролю над інформаційним простором. Наприклад, концепція цифрового суверенітету, яку активно просуває Китай, передбачає створення автономної цифрової екосистеми, яка захищає країну від зовнішнього впливу [2].

3. Критичний підхід. Цей підхід підкреслює роль інформації у формуванні ідентичності та культурних цінностей. Цей підхід акцентує увагу на тому, як держави використовують інформацію для створення образу «нас» та «інших». Інформаційна політика в даному випадку слугує інструментом, який сприяє консолідації суспільства навколо певних ідеалів і норм. Наприклад, США активно просувають свої цінності через міжнародні медіа, як-от CNN і Voice of America, а також через освітні програми, як-от стипендії Fulbright [10].

Критичний підхід аналізує міжнародну інформаційну політику через призму глобальної нерівності. Прихильники цього підходу стверджують, що домінантні

держави використовують свої інформаційні ресурси для підтримання наявного світового порядку, в якому країни, що розвиваються, стають залежними від технологій та інформації, що надаються Заходом. Наприклад, Т. ван Дейк підкреслює, що доступ до інформації та технологічних ресурсів значною мірою обмежений для країн глобального Півдня, що посилює їхню залежність від розвинених країн. [11]

Кожен із цих підходів відбивається в практиці інформаційної політики. Ліберальний підхід знаходить своє втілення в зусиллях із захисту свободи слова та прав людини. Реалістичний підхід проявляється в стратегії жорсткого контролю і захисту національних інтересів. Конструктивістський підхід активно використовується для формування міжнародного іміджу та просування культурних цінностей. Критичний підхід слугує основою для міжнародних дискусій про необхідність забезпечення рівного доступу до технологій та інформації.

Прикладом інтеграції цих підходів є діяльність міжнародних організацій. Організація Об'єднаних Націй, зокрема ЮНЕСКО, просуває ініціативи, спрямовані на забезпечення рівності в доступі до інформації та запобігання дезінформації. Водночас такі альянси, як НАТО, використовують реалістичний підхід, зосереджуючись на зміцненні інформаційної безпеки своїх членів [6],[12].

Цифровізація та глобалізація сприяли трансформації концепцій МПП, зробивши її більш динамічною та багатовартовою. Сучасні підходи вимагають інтеграції різних стратегій, які враховують національні інтереси, міжнародні зобов'язання та глобальні виклики. У цьому контексті МПП стає важливим інструментом адаптації держав до нових реалій.

Глобалізація істотно змінила характер міжнародної інформаційної політики (МПП), перетворивши її на один із ключових інструментів глобального управління. В епоху глобалізації інформаційні потоки перетинають національні кордони з безпрецедентною швидкістю, впливаючи на політичні, економічні та культурні процеси в усьому світі. Цей процес супроводжується не тільки новими можливостями для держав, а й серйозними викликами, що потребують розроблення ефективних стратегій управління інформаційним простором.

Одним із головних чинників, що впливають на МПП в умовах глобалізації, є трансформація традиційних медіа. Якщо у XX столітті держави контролювали інформаційні потоки через національні радіостанції, телебачення та друковані видання, то сьогодні домінуючу роль відіграють глобальні цифрові платформи, такі як Google, Facebook, Twitter і TikTok. Ці платформи надають державам і міжнародним організаціям унікальні можливості для взаємодії з глобальною аудиторією, але водночас ускладнюють контроль над інформацією. Наприклад, під час пандемії COVID-19 соціальні мережі стали ключовим каналом для поширення офіційної інформації щодо вакцинації, але також сприяли масовому розповсюдженню дезінформації [13].

Глобалізація також посилила взаємозалежність держав у сфері інформаційної безпеки. Кібератаки, шпигунство та маніпуляція громадською думкою стали транскордонними проблемами, які неможливо вирішити на рівні однієї держави. Це призвело до необхідності міжнародного співробітництва. Наприклад, НАТО активно розробляє програми колективного кіберзахисту, включно зі створенням Центру передового досвіду в Естонії, який займається дослідженням і розробкою стратегій протидії кіберзагрозам [12].

Однак глобалізація інформаційного простору створює й серйозні виклики для держав. Один із них - загроза втрати контролю над внутрішнім інформаційним простором. Транснаціональні корпорації, що керують найбільшими цифровими платформами, мають значний вплив, який може перевершити вплив національних урядів. Наприклад, алгоритми соціальних мереж здатні формувати громадську думку, маніпулювати сприйняттям подій і навіть впливати на результати виборів, як це сталося у випадку виборів у США у 2016 році [14].

Україна є яскравим прикладом країни, яка змушена адаптувати свою інформаційну політику до умов глобалізації. Після 2014 року Україна стала об'єктом масштабних інформаційних атак, спрямованих на підрив її суверенітету та дискредитацію на міжнародній арені. Для протидії цим загрозам було розроблено національну стратегію інформаційної безпеки, що містить заходи з підвищення медійної грамотності, моніторингу дезінформації та активної участі в

міжнародних ініціативах, як-от партнерство з НАТО та ЄС [3].

Китайська Народна Республіка, навпаки, використовує глобалізацію для просування своєї концепції цифрового суверенітету. У рамках ініціативи «Цифровий шовковий шлях» КНР експортує свої технологічні стандарти та інфраструктуру в країни, що розвиваються, надаючи їм доступ до сучасних технологій в обмін на лояльність до китайської моделі управління інтернетом. Це дозволяє Китаю зміцнювати свій вплив у регіонах, які історично перебували під впливом західних держав [4].

Ефект глобалізації проявляється і в культурному аспекті. Сучасні технології дозволяють державам просувати свою культуру та цінності на міжнародній арені. Наприклад, через платформи, такі як Netflix або YouTube, країни поширюють свої фільми, серіали та музичні твори, формуючи культурний імідж. Однак глобалізація призводить і до культурної уніфікації, коли малі країни стикаються з труднощами збереження своєї ідентичності в умовах домінування контенту зі США та інших провідних держав [15].

Таким чином, глобалізація змінила характер міжнародної інформаційної політики, зробивши її складнішою та багатограннішою. Держави змушені розробляти нові підходи, які дають змогу ефективно використовувати можливості глобалізації та мінімізувати її ризики. Це вимагає як національних зусиль, так і міжнародного співробітництва, спрямованого на створення справедливої та стійкої системи управління глобальним інформаційним простором.

1.2. Цілі, інструменти реалізації та завдання міжнародної інформаційної політики

Міжнародна інформаційна політика (МІП) являє собою складний інструмент державного управління, покликаний вирішувати низку стратегічних завдань. Основні цілі включають забезпечення національної безпеки, формування міжнародного іміджу держави, захист інформаційного суверенітету і використання інформаційних технологій для досягнення економічних, політичних і культурних

цілей. Ці цілі універсальні, проте їхня пріоритетність і способи реалізації істотно різняться залежно від політичного устрою, рівня економічного розвитку та геополітичних амбіцій конкретної країни.

Однією з ключових цілей МПП є забезпечення національної безпеки, особливо в умовах зростання кіберзагроз і дезінформації. Наприклад, згідно зі звітом НАТО, у 2022 році кількість кібератак на критично важливу інфраструктуру країн-учасниць збільшилася на 40%, що вимагає впровадження просунутих технологій захисту і міжнародного співробітництва [12]. Для України, яка перебуває у стані конфлікту, ця мета стала особливо актуальною. У 2021 році уряд затвердив оновлену Концепцію інформаційної безпеки, яка робить акцент на захисті критичної інфраструктури та протидії інформаційним атакам [3].

Ще однією важливою метою є формування міжнародного іміджу країни. Інформаційна політика дає змогу державам просувати свої цінності, культуру та політичну модель на глобальному рівні. Наприклад, КНР активно використовує міжнародні медіа, такі як CGTN, щоб просувати свої економічні успіхи та модель «соціалізму з китайською специфікою». У рамках ініціативи «Цифровий шовковий шлях» Китай демонструє свої технологічні досягнення і просуває стандарти в галузі інформаційної безпеки, що зміцнює його позиції в країнах, що розвиваються [4].

Іншим важливим завданням МПП є захист інформаційного суверенітету. В епоху глобалізації та цифровізації національні кордони стали менш значущими в інформаційному просторі. Це створило нові виклики для держав, які стикаються з втручанням іноземних акторів. Наприклад, розробка та впровадження «Великого китайського брандмауера» дала змогу КНР мінімізувати вплив іноземних платформ, таких як Facebook та Google, і зміцнити власні інформаційні ресурси. Водночас такі країни, як Україна, роблять ставку на співпрацю з міжнародними партнерами, щоб зміцнити свою стійкість до зовнішнього втручання [2].

Інформаційна політика також слугує інструментом для досягнення економічних цілей. Держави використовують цифрові технології для просування своїх компаній на міжнародних ринках, залучення інвестицій і створення робочих

місць. Наприклад, програма «Дія» в Україні стала не тільки платформою для надання державних послуг, а й інструментом просування країни як інноваційного та технологічного центру Східної Європи. Аналогічно, КНР через ініціативу «Цифровий шовковий шлях» інтегрувала свої технологічні компанії в глобальні ланцюжки постачань, що збільшило їхню конкурентоспроможність і доходи [16]; [4].

Нарешті, завданням МІП є підвищення рівня медіа- та цифрової грамотності населення. В умовах інформаційного перевантаження та поширення фейкових новин це стає критично важливим. Наприклад, ЮНЕСКО розробила програму підвищення медіа-грамотності, яку впроваджують у школах та університетах багатьох країн. Україна також ініціювала проекти з навчання молоді критичного мислення та аналізу інформаційних джерел [6].

Таким чином, цілі та завдання міжнародної інформаційної політики різноманітні і включають як національні, так і глобальні аспекти. Реалізація цих цілей вимагає комплексного підходу, який включає технологічні, юридичні, дипломатичні та освітні заходи.

Міжнародна інформаційна політика (МІП) реалізується через комплекс різноманітних інструментів, які дають змогу державам ефективно управляти інформаційними потоками, формувати громадську думку та забезпечувати безпеку національних інтересів у цифровому просторі. Ці інструменти варіюються від дипломатичних і правових механізмів до використання технологій і міжнародного співробітництва.

Одним із ключових інструментів є дипломатія. Використання інформаційних каналів для зміцнення міжнародних зв'язків і просування національних інтересів стало основою так званої «цифрової дипломатії». Наприклад, Сполучені Штати активно використовують платформи соціальних мереж, такі як Twitter і Facebook, для поширення інформації про свої зовнішньополітичні ініціативи. Аналогічно, Міністерство закордонних справ України ініціювало кампанії в соціальних мережах, спрямовані на популяризацію країни за кордоном і залучення міжнародної підтримки в умовах конфлікту [17].

Законодавче регулювання також відіграє важливу роль у реалізації МПП. Ухвалення законів, що регулюють роботу ЗМІ, інтернет-платформ та обробку даних, дає змогу державам встановлювати правила, які захищають національні інтереси. Наприклад, Європейський союз запровадив Загальний регламент про захист даних (GDPR), який став світовим стандартом у сфері управління цифровою інформацією. Цей документ підкреслює необхідність прозорості та захисту особистих даних громадян, що особливо важливо в епоху цифровізації [19].

Ще одним важливим інструментом є технологічні рішення. Держави створюють і впроваджують національні цифрові платформи, які забезпечують інформаційну безпеку та контроль. Прикладом є китайська система інтернет-цензури, відома як «Великий китайський брандмауер». Вона блокує доступ до іноземних платформ і забезпечує пріоритет національних компаній, таких як WeChat і Baidu. Ця політика дозволяє КНР мінімізувати вплив зовнішніх акторів і зміцнювати внутрішній контроль [2].

Україна також активно впроваджує технологічні ініціативи. Програма «Дія» стала не лише зручним інструментом для громадян, а й важливим елементом інформаційної політики. Вона демонструє спроможність держави використовувати цифрові технології для підвищення ефективності державного управління та зміцнення довіри громадян [5].

Міжнародне співробітництво - ще один важливий інструмент МПП. Спільні ініціативи, як-от програми НАТО з кібербезпеки чи проєкти ЮНЕСКО з боротьби з дезінформацією, дають змогу державам об'єднувати зусилля для розв'язання глобальних викликів. Наприклад, НАТО проводить регулярні навчання, спрямовані на підвищення стійкості країн-членів до кібератак. Ці заходи не тільки зміцнюють національні системи, а й сприяють розвитку загальних стандартів у сфері інформаційної безпеки [12].

Нарешті, державні та міжнародні ЗМІ є найважливішим інструментом впливу. Наприклад, такі медіа, як RT (Росія) і CGTN (Китай), використовуються для просування державних позицій на міжнародній арені. Ці платформи транслюють контент, який сприяє формуванню позитивного іміджу держави та

підтримці її зовнішньополітичних цілей [4].

Використання всіх цих інструментів потребує інтегрованого підходу, який враховує політичний, економічний і технологічний контексти. Залежно від національних пріоритетів, країни можуть акцентувати увагу на певних аспектах інформаційної політики. Наприклад, демократичні держави роблять наголос на прозорості та міжнародному співробітництві, тоді як авторитарні режими зосереджуються на контролі та безпеці.

Таким чином, інструменти реалізації МІП є не лише засобом досягнення цілей, а й важливим чинником, що визначає стратегію держави в умовах глобальної цифровізації.

1.3. Етичні аспекти та вплив міжнародної інформаційної політики на регіональну відносини

Етичні та правові аспекти посідають центральне місце в міжнародній інформаційній політиці (МІП), оскільки ця сфера безпосередньо пов'язана з питаннями прав людини, захисту даних і дотримання міжнародного законодавства. В умовах цифровізації дотримання етичних норм і правових стандартів стає як завданням, так і викликом для держав, корпорацій і міжнародних організацій.

Одним із ключових аспектів є дотримання права на свободу слова. Це право закріплене у статті 19 Загальної декларації прав людини, яка говорить, що кожна людина має право вільно висловлювати свою думку, шукати, одержувати і поширювати інформацію будь-якими засобами. Однак у цифрову епоху це право стикається з обмеженнями, пов'язаними з національною безпекою, боротьбою з дезінформацією та регулюванням контенту. Наприклад, у Китаї концепція «цифрового суверенітету» виправдовує сувору цензуру, спрямовану на запобігання поширенню інформації, що вважається такою, що загрожує національним інтересам. Це викликає критику з боку західних держав, які звинувачують КНР у порушенні прав людини [7].

Україна, навпаки, робить акцент на прозорості та захисті свободи

слова, незважаючи на виклики, пов'язані з інформаційною війною. Наприклад, 2021 року було ухвалено закон, спрямований на боротьбу з пропагандою та дезінформацією, що дало змогу обмежити доступ до медіаресурсів, які поширюють антиукраїнський контент. Це викликало дискусії як усередині країни, так і на міжнародній арені, оскільки деякі організації заявили про ризик зловживань у регулюванні медіа [3].

Ще одним важливим етичним аспектом є баланс між свободою та безпекою. Держави змушені розробляти закони, які забезпечують захист даних громадян і запобігають зловживанням в інтернеті. Наприклад, Регламент ЄС про захист даних (GDPR) став стандартом, що регулює використання особистої інформації. Цей документ зобов'язує компанії та держави дотримуватися суворих правил обробки даних, включно з отриманням згоди користувачів на їхнє використання. Водночас авторитарні режими, як-от у Китаї, використовують збір даних для контролю за населенням, що викликає побоювання з приводу їх подальшого використання [19], [2].

Правова регуляція кіберпростору також стає дедалі важливішим елементом МПП. Багато країн запроваджують закони, спрямовані на протидію кібератакам і кіберзлочинності. Наприклад, США розробили кібердоктрину, яка передбачає активні дії у відповідь на загрози національній безпеці, включно з кібератаками. Україна, своєю чергою, активно співпрацює з НАТО для створення стійкої інфраструктури кіберзахисту, що підтверджується проведенням спільних навчань і розробкою стратегій [12].

Етичні питання також стосуються відповідальності за поширення дезінформації. Соціальні мережі, такі як Facebook і Twitter, стикаються з критикою за недостатню прозорість у регулюванні контенту. Згідно з дослідженням Гарвардського університету, алгоритми платформ нерідко сприяють поширенню фейків, що загрожує стабільності демократичних систем. У відповідь на це країни запроваджують законодавчі ініціативи, спрямовані на посилення відповідальності платформ за їхній контент. Наприклад, Німеччина запровадила закон NetzDG, який зобов'язує соціальні мережі видаляти незаконний контент протягом 24 годин після

його виявлення [20].

Нарешті, важливу роль в етичних аспектах відіграє міжнародне співробітництво. Організації, такі як ЮНЕСКО, розробили низку ініціатив, спрямованих на просування медійної грамотності та боротьбу з фейковими новинами. Ці програми допомагають підвищувати обізнаність громадян про права та обов'язки в цифровому просторі, що сприяє створенню стійкішого й етичнішого інформаційного середовища [6]

Таким чином, етичні та правові аспекти міжнародної інформаційної політики перебувають на перетині питань безпеки, свободи слова та захисту прав людини. Їхнє регулювання потребує зваженого підходу, який враховує як національні інтереси, так і глобальні стандарти.

Міжнародна інформаційна політика, як інструмент державного управління, зазнала значних змін під впливом цифровізації та глобалізації. Історично ця політика розвивалася через регулювання традиційних медіа, таких як радіо, телебачення та друковані видання. Проте з появою інтернету та цифрових технологій акценти змістилися в бік управління цифровим простором, що спричинило виникнення нових викликів і можливостей.

Одним із найважливіших аспектів цієї еволюції стала зміна ролі держави в регулюванні інформації. У минулому національні уряди відігравали домінуючу роль в інформаційному просторі, контролюючи ліцензування медіа та встановлюючи рамки для їхньої роботи. Однак із розвитком інтернету контроль над інформацією почав переходити до приватних компаній, які керують соціальними мережами, пошуковими системами та хмарними сервісами. Наприклад, такі платформи, як Facebook, Google і Twitter, виявилися впливовішими за багато національних агентств, формуючи глобальний порядок денний і безпосередньо впливаючи на сприйняття подій мільярдами людей [10].

Важливим кроком у розвитку МІП стала поява глобальних мереж, таких як інтернет. З одного боку, вони відкрили нові можливості для обміну інформацією, спрощуючи доступ до знань і технологій. З іншого боку, глобальна мережа стала інструментом для реалізації прихованого впливу, включно зі шпигунством,

маніпуляцією громадською думкою та поширенням дезінформації. Так, згідно з дослідженням Гарвардського університету, з 2016 до 2022 року кількість випадків поширення фейкових новин збільшилася більш ніж на 40%, що серйозно підірвало довіру до ЗМІ в низці країн [20].

Україна зіткнулася з наслідками цифровізації в особливо гострій формі. З початку збройного конфлікту 2014 року країна стала об'єктом інформаційних атак і пропаганди. У відповідь уряд ініціював реформи, спрямовані на розвиток кібербезпеки та підвищення стійкості інформаційного простору. Одним із таких кроків стало створення Центру стратегічних комунікацій, який займається виявленням і протидією дезінформації, а також підвищенням медійної грамотності серед населення [16].

Китай, навпаки, з початку 2000-х років розробив стратегію жорсткого регулювання інтернету. Основою цієї політики став принцип цифрового суверенітету, що передбачає повний контроль над усіма інформаційними потоками всередині країни. Ця модель дала змогу КНР не тільки мінімізувати вплив західних цінностей, а й просувати власні стандарти інформаційної політики за кордоном, особливо в рамках ініціативи «Цифровий шовковий шлях». У рамках цієї програми Китай пропонує своїм партнерам технічну підтримку та інфраструктуру, що дає країні значну геополітичну перевагу [2],[4].

Цифровізація також внесла зміни в міжнародне законодавство. Організації, такі як ООН і ЮНЕСКО, розробляють рекомендації для регулювання цифрового простору. Наприклад, ініціатива ЮНЕСКО щодо боротьби з дезінформацією включає комплекс заходів із захисту прав людини та забезпечення свободи слова, водночас пропонуючи механізми для боротьби з фейковими новинами [18].

Еволюція МПП відображає постійну адаптацію держав до швидко мінливих умов цифрового середовища. У той час як деякі країни роблять ставку на відкритість і свободу слова, інші обирають шлях ізоляції та суворого контролю. Ці відмінності не тільки формують сучасні підходи до управління інформацією, а й визначають глобальний баланс сил.

Цифровізація справила революційний вплив на міжнародну інформаційну

політику (МПП), трансформували її з переважно регулюючої функції на стратегічний інструмент глобального управління. Розвиток технологій, таких як інтернет, соціальні мережі, штучний інтелект і великі дані, змінив підходи держав до управління інформацією, створюючи нові можливості та виклики.

Одним із головних наслідків цифровізації стала поява транснаціональних цифрових платформ, які домінують у глобальному інформаційному просторі. Компанії, такі як Google, Facebook, Twitter і TikTok, формують порядок денний для мільярдів людей у всьому світі, впливаючи на громадську думку та політичні процеси. Це створює ситуацію, за якої національні уряди втрачають частину контролю над інформаційними потоками. Наприклад, вибори у США 2016 року продемонстрували, як алгоритми соціальних мереж можуть посилювати поляризацію в суспільстві, поширюючи контент, що сприяє маніпуляції громадською думкою [14].

Цифровізація також прискорила поширення інформації, що стало важливою перевагою для держав. В умовах міжнародних криз уряди можуть оперативно інформувати населення через цифрові канали. Наприклад, під час пандемії COVID-19 цифрові платформи використовувалися для поширення рекомендацій щодо вакцинації, запобіжних заходів та карантинних обмежень. Однак ці ж платформи стали джерелом дезінформації, що підірвало довіру до офіційних даних. Згідно з дослідженням ВООЗ, понад 50% користувачів інтернету в період пандемії стикалися з неправдивою інформацією щодо COVID-19 [13].

Вплив цифровізації особливо помітний у сфері кібербезпеки. Держави стикаються зі зростанням кількості кібератак, метою яких стають критично важливі інфраструктури, фінансові системи та урядові організації. Наприклад, Україна після 2014 року пережила кілька масштабних кібератак, включно з атаками на енергетичний сектор і державні установи. У відповідь на це країна розробила національну стратегію кібербезпеки, включно зі співпрацею з НАТО та ЄС для підвищення стійкості цифрової інфраструктури [16], [12].

Розвиток технологій також відкрив нові можливості для використання великих даних у МПП. Держави тепер можуть аналізувати поведінку громадян і

формувані таргетовані повідомлення, що особливо ефективно під час виборчих кампаній і дипломатичних ініціатив. Наприклад, використання великих даних дало змогу кандидатам у виборах 2016 року в США адаптувати свої меседжі для різних соціальних груп, що посилює їхню електоральну привабливість [14].

Водночас цифровізація посилює загрозу дезінформації. Сучасні технології, включно з генеративним штучним інтелектом, дають змогу створювати фейковий контент, який складно відрізнити від реального. Це загрожує не тільки національній безпеці, а й глобальній стабільності. Наприклад, у 2020 році Європейський союз повідомив про зростання випадків поширення дезінформації, пов'язаної із зовнішніми акторами, включно зі спробами втручання у виборчі процеси та маніпуляцію громадською думкою [21].

Крім того, цифровізація створила можливості для культурного та освітнього обміну. Держави використовують цифрові платформи для просування своєї культури, мови та традицій. Прикладом є Китай, який через платформи, такі як ТікТок, просуває китайські цінності та традиції, зміцнюючи свій імідж на міжнародній арені. Водночас це викликає побоювання в країнах, які сприймають такі дії як елемент «м'якої сили» та інструмент геополітичного впливу [4].

Таким чином, цифровізація кардинально змінила міжнародну інформаційну політику, зробивши її динамічнішою, комплекснішою та стратегічно значущою. Держави змушені адаптувати свої стратегії, щоб використовувати нові можливості та протистояти викликам, пов'язаним із цифровими технологіями. Це вимагає від урядів інтеграції правових, технологічних і дипломатичних інструментів для збереження національних інтересів в умовах глобальної цифровізації.

Міжнародна інформаційна політика (МІП) - це стратегічний інструмент, за допомогою якого держави керують процесами передавання, обміну та захисту інформації як усередині своїх кордонів, так і на міжнародній арені. Вона відіграє вирішальну роль у формуванні громадської думки, встановленні дипломатичних зв'язків і забезпеченні національної безпеки. В епоху глобальної цифровізації, коли інформація стає критично важливим ресурсом, значення цієї політики багаторазово зростає.

Одним із ключових завдань МПП є забезпечення інформаційної безпеки. Сучасні загрози, як-от кібератаки, дезінформація та цифрове шпигунство, роблять держави вразливими не тільки перед зовнішніми, а й внутрішніми акторами. Наприклад, у 2022 році понад 75% країн-членів ООН заявили про кібератаки на їхню критично важливу інфраструктуру, що наголошує на важливості розроблення національних стратегій у сфері інформаційної безпеки [22].

Для України інформаційна політика набула критичного значення після початку збройного конфлікту з Росією. Країна стала об'єктом інформаційних атак, спрямованих на дестабілізацію громадської думки та дискредитацію влади. У відповідь уряд України розробив низку заходів, спрямованих на протидію дезінформації, як-от створення Центру стратегічних комунікацій і запуск освітніх програм із медійної грамотності [16].

Китайська Народна Республіка, навпаки, використовує міжнародну інформаційну політику як інструмент для посилення своєї глобальної ролі. Політика КНР спрямована на просування концепції цифрового суверенітету, що включає жорсткий контроль над внутрішніми інформаційними потоками та активну участь у створенні глобальних технологічних стандартів. Наприклад, у рамках програми «Цифровий шовковий шлях» Китай просуває свою модель інтернет-управління в країнах Азії, Африки та Латинської Америки. Ця ініціатива не тільки сприяє експорту китайських технологій, а й зміцнює вплив КНР у регіонах, що розвиваються [4].

Особливу роль у МПП відіграє формування позитивного міжнародного іміджу. Держави активно використовують інформаційні канали, такі як глобальні ЗМІ, соціальні мережі та культурні обміни, для створення привабливого образу на міжнародній арені. Наприклад, США протягом десятиліть розвивали концепцію «м'якої сили», роблячи акцент на просуванні демократичних цінностей через Голлівуд, освітні програми та масову культуру. КНР також активно інвестує в розвиток китайських медіа, таких як CGTN (China Global Television Network), що транслюють національні інтереси в глобальному масштабі [10].

Глобалізація та розвиток технологій сприяли злиттю внутрішньої та

зовнішньої інформаційної політики. Сьогодні держави не можуть розглядати свій інформаційний простір ізольовано від міжнародного середовища. Такі виклики, як транскордонні кібератаки або втручання у виборчі процеси, вимагають координованих дій на міжнародному рівні. Наприклад, НАТО активно розвиває програми колективного кіберзахисту, покликані зміцнити стійкість країн-учасниць до загроз інформаційної війни [12].

Разом з тим, підходи до реалізації МІП значно різняться залежно від політичного устрою держави. Демократичні країни роблять акцент на прозорості та свободі слова, тоді як авторитарні режими, як-от Китай, орієнтуються на контроль і захист від зовнішнього впливу. Ці відмінності формують не лише національні стратегії, а й глобальні тенденції, створюючи нові конфлікти та лінії поділу.

Таким чином, міжнародна інформаційна політика відіграє ключову роль у сучасному світі. Вона не тільки допомагає державам адаптуватися до викликів цифрової епохи, а й стає важливим інструментом у глобальній боротьбі за вплив.

Висновки до розділу 1

Перший розділ роботи дозволив детально розглянути теоретичні засади міжнародної інформаційної політики (МІП), її ключові поняття, мету, підходи та інструменти, а також визначити її значущість в умовах глобальних викликів ХХІ століття. Результати аналізу підтвердили, що інформаційна політика є невід'ємною частиною державної стратегії, спрямованої на забезпечення національної безпеки, управління інформаційним простором і зміцнення позицій країни на міжнародній арені.

Перш за все, МІП було охарактеризовано як складний і багатосаровий процес, що охоплює як внутрішні, так і зовнішні аспекти. Вона включає захист національного інформаційного суверенітету, розвиток цифрової інфраструктури, боротьбу з дезінформацією та забезпечення прав громадян на вільний доступ до інформації. Теоретичний аналіз показав, що успішна реалізація цих завдань

вимагає інтеграції юридичних, технологічних і дипломатичних заходів, що підкреслює міждисциплінарний характер інформаційної політики. Сучасні виклики, такі як поширення фейків, кібератаки і зростання значущості соціальних мереж, роблять управління інформацією ключовим елементом державної стратегії [1].

Важливим результатом першого розділу стало вивчення різних підходів до формування МІП. Ліберальний підхід, характерний для демократичних країн, акцентує увагу на свободі слова та захисті прав громадян. Цей підхід знаходить вираження в міжнародних ініціативах, спрямованих на забезпечення відкритого і доступного інтернету. Реалістичний підхід, навпаки, підкреслює значущість інформаційного простору як інструменту влади і контролю. Конструктивістський і критичний підходи збагатили аналіз розумінням того, як інформація використовується для формування ідентичності та підтримки глобальної нерівності. Ці підходи стали теоретичним підґрунтям для подальшого аналізу інформаційних стратегій України та Китаю [11].

Крім того, розгляд ключових інструментів інформаційної політики показав, що її успішна реалізація неможлива без використання передових технологій, таких як штучний інтелект, великі дані та платформи соціальних мереж. Ці технології відкривають нові можливості для держави в управлінні інформаційними потоками, але водночас посилюють ризики, пов'язані з кібератаками та маніпуляцією громадською думкою. Прикладом слугують сучасні алгоритми, які використовуються як для просування позитивних наративів, так і для розповсюдження дезінформації, що вимагає від держав більш тонкого підходу до регулювання [23].

Особливу увагу в першому розділі було приділено цифровізації як чиннику, що кардинально змінив роль інформаційної політики в сучасному світі. Цифровізація трансформувала інформаційний простір, зробивши його більш динамічним і складним для управління. Технології, такі як інтернет, соціальні мережі та мобільні пристрої, не тільки прискорили поширення інформації, а й створили нові загрози, такі як кібервійни, дезінформація та порушення

конфіденційності. Це вимагає від держав розроблення комплексних стратегій, які враховують глобальний характер інформаційного простору та його вплив на міжнародні відносини [16].

Розгляд прикладів різних країн дозволив виокремити два основні підходи до реалізації МПП. Демократичні держави роблять акцент на прозорості, свободі слова та співпраці з громадянським суспільством. Такі країни, як США і країни ЄС, активно розвивають ініціативи, спрямовані на захист цифрових прав і боротьбу з фейковими новинами. Авторитарні держави, навпаки, використовують інформаційну політику як інструмент контролю та придушення опозиції. Китайська концепція цифрового суверенітету стала яскравим прикладом такої моделі, демонструючи, як жорсткий контроль над інформацією може використовуватися для зміцнення політичної стабільності [2].

Таким чином, перший розділ показав, що міжнародна інформаційна політика є не тільки засобом захисту національних інтересів, а й інструментом глобального впливу. Держави змушені адаптуватися до нових викликів, пов'язаних із цифровізацією та глобалізацією, розробляючи стратегії, які враховують як внутрішні потреби, так і зовнішні чинники. Теоретичні засади, розглянуті в розділі, стануть базою для подальшого аналізу практичних аспектів інформаційної політики України та Китаю, а також її впливу на міжнародну стабільність.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТРАТЕГІЙ МІЖНАРОДНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА КНР

2.1 Аналіз міжнародної інформаційної стратегії України

Міжнародна інформаційна стратегія України являє собою складний і багаторівневий механізм, який формувався в умовах постійних викликів, пов'язаних із геополітичною нестабільністю, економічними труднощами та інформаційною агресією. З 2014 року, після початку конфлікту на сході країни та анексії Криму, Україна опинилася в центрі масштабної інформаційної війни, яка зробила питання інформаційної політики центральними для національної безпеки. Це призвело до розробки та впровадження нових стратегій, спрямованих на захист суверенітету, протидію дезінформації та зміцнення міжнародного іміджу держави.

Українська інформаційна політика почала трансформуватися після 2014 року, коли стало очевидно, що традиційні методи регулювання медіа та інформаційного простору не справляються з викликами сучасного світу. Одним із перших кроків стала реформа законодавства, що стосується інформаційної безпеки та регулювання ЗМІ. Було ухвалено закони, спрямовані на боротьбу з дезінформацією та обмеження доступу до ворожих інформаційних ресурсів. Ці заходи викликали широкий резонанс як усередині країни, так і за її межами, оскільки обмеження свободи слова іноді сприймалося як таке, що суперечить демократичним принципам. Однак в умовах гібридної війни ці кроки були визнані необхідними для захисту інформаційного простору України [3].

Одним із найважливіших досягнень України стало створення Центру стратегічних комунікацій, який займається моніторингом інформаційного простору, виявленням загроз і розробкою рекомендацій для уряду. Ця структура активно співпрацює з міжнародними партнерами, такими як НАТО та ЄС, що дає змогу використовувати найкращі практики в боротьбі з дезінформацією. Крім того, було розроблено низку освітніх ініціатив, спрямованих на підвищення рівня медіаграмотності населення. Програми, такі як «StopFake», стали важливим інструментом для навчання громадян критичного мислення та здатності розпізнавати фейкові новини [16].

Цифрова трансформація відіграє ключову роль в інформаційній політиці України. Програма «Дія», розроблена Міністерством цифрової трансформації, стала символом цифровізації країни. Вона не тільки спростила доступ громадян до державних послуг, а й зміцнила довіру до уряду, надавши захищені та зручні платформи для взаємодії. Цей проєкт також сприяв створенню більш стійкої цифрової інфраструктури, яка дає змогу реагувати на кіберзагрози та запобігати витоку даних. Однак цифровізація потребує значних фінансових і технологічних ресурсів, що залишається одним з основних викликів для країни [5].

Особлива увага приділяється міжнародному аспекту інформаційної політики. Україна активно використовує можливості цифрової дипломатії для зміцнення своїх позицій на світовій арені. Прикладом успішної кампанії є ініціатива #StandWithUkraine, яка змогла привернути увагу мільйонів користувачів соціальних мереж по всьому світу. Ця кампанія стала важливим інструментом для мобілізації міжнародної підтримки та протидії дезінформації, спрямованої на дискредитацію України. Міністерство закордонних справ активно працює з міжнародними ЗМІ, щоб поширювати об'єктивну інформацію про поточну ситуацію в країні та формувати позитивний імідж України [24].

Незважаючи на успіхи, Україна продовжує стикатися з серйозними викликами. Однією з головних проблем залишається брак ресурсів, необхідних для реалізації довгострокових проєктів у сфері інформаційної безпеки. Крім того, низький рівень медіаграмотності населення створює додаткові складнощі в боротьбі з дезінформацією. Ці чинники посилюються постійними інформаційними атаками з боку зовнішніх акторів, які використовують соціальні мережі та традиційні медіа для поширення пропаганди і створення атмосфери недовіри [25].

Перспективи інформаційної стратегії України пов'язані зі зміцненням міжнародного співробітництва, розвитком освітніх ініціатив та збільшенням інвестицій у цифрову інфраструктуру. Спільні проєкти з ЄС і НАТО можуть допомогти Україні подолати технологічні та фінансові бар'єри, надавши доступ до передових розробок і ресурсів. Впровадження програм з медіаграмотності в шкільні та університетські програми стане важливим кроком до створення стійкого

суспільства, здатного протистояти інформаційним загрозам. Крім того, розвиток національних платформ і технологій дасть змогу Україні знизити залежність від іноземних рішень і зміцнити суверенітет у цифровій сфері [12], [25].

Україна, стикаючись з унікальними викликами в інформаційній сфері, продовжує розбудовувати свою стратегію, яка поєднує елементи національного захисту, міжнародного співробітництва та цифрових інновацій. Основний акцент робиться на подоланні наслідків багаторічної інформаційної агресії, побудові більш стійкого медіапростору та інтеграції з міжнародними партнерами. При цьому інформаційна стратегія України спрямована не тільки на реагування на загрози, а й на створення проактивних механізмів, які здатні зміцнити її позиції як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні.

Одним із ключових напрямків став розвиток міжнародного співробітництва в галузі кібербезпеки та інформаційної політики. Україна тісно взаємодіє з Європейським Союзом і НАТО, що дає їй змогу використовувати найкращі світові практики. Одним із значущих результатів такої взаємодії стала участь України в спільних навчаннях з кіберзахисту. Ці навчання допомагають виявляти вразливості в національній інфраструктурі та розробляти стратегії реагування на кібератаки. Крім того, ЄС надає технічну та фінансову підтримку для зміцнення цифрової інфраструктури України, що особливо важливо в умовах обмежених національних ресурсів [12].

Іншим важливим аспектом є розвиток освітніх ініціатив, спрямованих на підвищення рівня медіаграмотності населення. Україна активно працює над впровадженням програм, які навчають громадян аналізувати інформацію, розпізнавати фейки та уникати маніпуляцій. Ці зусилля особливо важливі в умовах інформаційного перенасичення, коли користувачі стикаються з величезною кількістю даних, що можуть бути спотворені або подані з метою маніпуляції. Програма «StopFake», яка розпочала свою роботу у 2014 році, стала важливим елементом у цьому напрямку. Вона не лише навчає громадян, а й займається виявленням фейків та їх викриттям, що дає змогу зберігати довіру до офіційних джерел інформації [26].

Цифровізація продовжує відігравати центральну роль в інформаційній політиці України. Програма «Дія» являє собою один із найуспішніших прикладів використання цифрових технологій для поліпшення державного управління. Її функціонал постійно розширюється, включно з новими сервісами та інструментами, які роблять взаємодію громадян із державою зручнішою і безпечнішою. Однак крім безпосередньої користі для населення, «Дія» також відіграє важливу роль в інформаційній безпеці. Завдяки впровадженню сучасних технологій шифрування та захисту даних ця платформа знижує ризики витоків і кібератак, що особливо важливо в умовах постійних загроз з боку зовнішніх акторів [5].

Крім того, важливою частиною інформаційної стратегії України є робота з міжнародними медіа та платформами. Міністерство закордонних справ активно взаємодіє з такими організаціями, як BBC, CNN і The New York Times, щоб поширювати об'єктивну інформацію про події в країні та протистояти пропаганді. Цей напрямок також включає в себе створення багатомовного контенту, який дає змогу охоплювати ширшу аудиторію. Кампанія #StandWithUkraine стала яскравим прикладом такого підходу, зібравши мільйони прихильників по всьому світу і привернувши увагу до ситуації в Україні. Ця ініціатива продемонструвала, як використання соціальних мереж і міжнародних ЗМІ може стати потужним інструментом цифрової дипломатії [24].

Однак інформаційна політика України стикається з низкою серйозних обмежень. Одним із головних викликів залишається обмежене фінансування, що унеможливорює масштабне розгортання всіх необхідних ініціатив. Ще однією проблемою є недостатня координація між різними органами влади, що іноді призводить до затримок у реалізації стратегій. Крім того, українське суспільство все ще вразливе до дезінформації через низький рівень медіаграмотності, особливо в сільських районах. Незважаючи на численні освітні ініціативи, значна частина населення продовжує залишатися вразливою до маніпуляцій, що знижує ефективність інформаційної політики загалом [25].

Для подолання цих викликів Україна може зосередитися на низці

пріоритетних напрямів. По-перше, потрібно зміцнити інституційну базу, створивши спеціалізовані агентства, які координуватимуть зусилля в галузі інформаційної політики та кібербезпеки. По-друге, необхідно збільшити фінансування освітніх ініціатив, включно з програмами з медіаграмотності, які можна впроваджувати на всіх рівнях системи освіти. По-третє, співпраця з міжнародними партнерами має бути посилена, щоб Україна могла отримувати доступ до передових технологій та експертних знань. Нарешті, розвиток національної інфраструктури для аналізу великих даних і моніторингу інформаційних потоків стане важливим кроком до підвищення стійкості перед новими викликами [12], [5].

Таким чином, міжнародна інформаційна стратегія України являє собою складну і багатшарову систему, яка перебуває у стані постійної адаптації до нових викликів. Успіхи в цифровізації, розвиток цифрової дипломатії та заходи з протидії дезінформації демонструють прагнення країни до інтеграції з міжнародною спільнотою та зміцнення демократичних цінностей. Однак для досягнення стійкого результату необхідно подолати наявні проблеми та використовувати всі доступні ресурси для реалізації довгострокових стратегій.

2.2. Роль КНР у глобальній інформаційній політиці

Китайська Народна Республіка відіграє одну з провідних ролей у формуванні сучасного глобального інформаційного порядку денного, пропонуючи унікальну модель управління цифровим простором. Ця модель будується на основі принципу цифрового суверенітету, який передбачає повний контроль держави над внутрішнім інтернетом і незалежність від іноземних технологічних рішень. Цей підхід набув особливої актуальності в епоху прискореної цифровізації, коли інформація стала не тільки інструментом комунікації, а й найважливішим ресурсом для управління економікою, політикою і соціальною сферою.

Один із ключових аспектів китайської інформаційної політики - це розвиток національних технологій, які замінюють іноземні аналоги. Система «Великий

китайський брендмауер» дає змогу блокувати доступ до платформ, таких як Facebook, Google і Twitter, замінюючи їх місцевими альтернативами, як-от WeChat, Baidu і TikTok. Ця інфраструктура дає уряду можливість не тільки фільтрувати небажаний контент, а й керувати наративами всередині країни. У результаті в китайському інформаційному просторі домінують матеріали, які підтримують політику Комуністичної партії Китаю, що сприяє зміцненню внутрішньої стабільності та єдності [2].

Китай також активно просуває свої технології за кордоном. У рамках ініціативи «Цифровий шовковий шлях», яка є частиною ширшої програми «Один пояс, один шлях», Пекін експортує інфраструктуру для цифровізації в країни, що розвиваються. Китайські компанії, такі як Huawei і ZTE, надають обладнання для створення мереж 5G, систем спостереження та обробки даних. Ці проєкти дають змогу КНР не тільки зміцнити свої економічні зв'язки з іншими державами, а й формувати залежність партнерів від китайських технологій. Така стратегія викликає занепокоєння у західних країн, які вбачають у цьому загрозу своїй безпеці та незалежності [4].

У міжнародній інформаційній політиці Китай активно використовує свої медійні ресурси, такі як China Global Television Network (CGTN). Цей медіахолдинг надає контент багатьма мовами і працює на аудиторію по всьому світу, просуваючи позитивний імідж Китаю. Крім того, такі платформи, як TikTok, відіграють важливу роль у зміцненні м'якої сили Китаю, особливо серед молоді. Контент, пов'язаний із китайською культурою, традиціями та досягненнями, допомагає створити в аудиторії позитивне сприйняття країни. Однак у країнах Заходу це викликає занепокоєння, оскільки дані користувачів можуть передаватися китайській владі, що посилює напруженість у відносинах із Китаєм [27], [7].

Важливим напрямом китайської інформаційної політики є розвиток технологій штучного інтелекту. Ці технології використовуються як усередині країни, так і для створення експортованих продуктів. Наприклад, системи аналізу даних і спостереження, розроблені в Китаї, застосовуються для контролю за поведінкою громадян і запобігання соціальній нестабільності. На міжнародному

рівні ці технології продаються як інструмент для підвищення безпеки, що особливо приваблює країни з авторитарними режимами. У результаті КНР посилює свій вплив у таких регіонах, як Африка, Близький Схід і Південно-Східна Азія [23].

Китайська модель управління інформацією піддається жорсткій критиці з боку демократичних країн. Основні претензії пов'язані з порушенням прав людини, обмеженням свободи слова та поширенням технологій, які можуть використовуватися для репресій. Наприклад, у звітах Human Rights Watch підкреслюється, що китайські технології спостереження посилюють авторитарні тенденції в країнах, які імпортують ці рішення. Однак з точки зору ефективності китайський підхід демонструє вражаючі результати в підтримці внутрішньої стабільності та просуванні національних інтересів на міжнародній арені [7].

Таким чином, КНР створила унікальну модель інформаційної політики, яка поєднує в собі жорсткий контроль за внутрішнім цифровим простором і активне використання інформаційних ресурсів для зміцнення міжнародного впливу. Китай продовжує розширювати свою присутність у глобальній інформаційній екосистемі, надаючи альтернативу західним стандартам і моделям управління. Ця стратегія викликає неоднозначну реакцію, але її вплив на глобальну політику та економіку складно переоцінити.

Китайська Народна Республіка продовжує нарощувати свій вплив у глобальній інформаційній політиці, використовуючи різноманітні інструменти, які адаптуються до мінливих умов міжнародного середовища. Основою цієї стратегії залишається концепція цифрового суверенітету, але її прояви виходять за рамки внутрішнього контролю, охоплюючи широку мережу зовнішніх зв'язків і впливу. Такий підхід відображає амбіції Китаю не тільки захистити свій інформаційний простір, а й установити власні стандарти в глобальному масштабі.

Прикладом цього є активна участь Китаю в міжнародних організаціях, таких як ООН і Міжнародний союз електрозв'язку (ITU). Китай використовує ці платформи для просування свого порядку денного, включно з ідеями державного контролю за інтернетом і необхідністю поваги суверенітету в кіберпросторі. На зустрічах ITU китайська делегація послідовно пропонує стандарти, які полегшують

створення автономних національних мереж, що суперечить принципам відкритого і вільного інтернету, які просуваються західними країнами. Ці ініціативи викликають серйозні суперечки, оскільки демократичні держави вбачають у них загрозу свободі слова і глобальній цифровій інфраструктурі [28].

Інвестиції Китаю в країни, що розвиваються, також слугують важливим елементом його інформаційної стратегії. Через проєкти в рамках програми «Цифровий шовковий шлях» Китай не тільки постачає технології, а й навчає фахівців у країнах-партнерах, створюючи міцну залежність від своїх рішень. Такий підхід допомагає Пекіну формувати лояльність серед політичних еліт цих країн, що особливо важливо в контексті глобальної конкуренції зі США та ЄС. Китайські компанії, такі як Huawei, беруть активну участь у створенні цифрової інфраструктури, надаючи обладнання для побудови мереж 5G і систем розумних міст. Однак ці проєкти неодноразово піддавалися критиці за можливе використання з метою кібершпигунства, що посилює напруженість між Китаєм і його західними конкурентами [4].

На внутрішньому рівні Китай продовжує посилювати заходи з контролю за інформацією, приділяючи особливу увагу моніторингу соціальних мереж і платформ електронної комерції. Останніми роками китайська влада посилила законодавство у сфері інтернет-контенту, зобов'язуючи компанії негайно видаляти повідомлення, які можуть загрожувати національній безпеці або соціальній стабільності. У результаті китайська інтернет-екосистема стає дедалі замкнутішою і контрольованішою, що дає змогу уряду ефективно управляти громадською думкою. Однак цей підхід має і зворотний бік: обмеження доступу до глобальних інформаційних ресурсів стримує інновації та розвиток креативних індустрій [2].

КНР також активно розробляє і впроваджує технології штучного інтелекту, які відіграють ключову роль у її інформаційній політиці. Ці технології використовуються не тільки для аналізу великих даних, а й для прогнозування та запобігання соціальним конфліктам. Наприклад, системи розпізнавання обличчя і поведінкового аналізу, які використовуються в Китаї, дають змогу ідентифікувати потенційні загрози й оперативно реагувати на них. На міжнародній арені ці рішення

просуваються як інструменти для боротьби з тероризмом і злочинністю, що робить їх привабливими для авторитарних режимів, зацікавлених у посиленні контролю за населенням [23].

Таким чином, Китай не тільки захищає свій внутрішній простір, а й активно експортує свої стандарти, технології та підходи, формуючи нові контури глобальної інформаційної політики. Китайська модель інформаційної політики залишається одним із найпотужніших інструментів державного управління, який сприяє зміцненню позицій країни як у національному, так і в міжнародному контексті. Однак її подальший розвиток залежатиме від здатності Пекіна балансувати між внутрішніми пріоритетами та зовнішніми викликами, які стають дедалі складнішими на тлі глобальної конкуренції та критики з боку демократичних країн.

2.3 Порівняльний аналіз інструментів і результатів інформаційної політики України та КНР

Інформаційна політика України та Китайської Народної Республіки (КНР) являє собою два кардинально протилежні підходи, кожен з яких формувався під впливом унікальних умов, включно з політичною системою, історичним досвідом і зовнішніми викликами. Аналіз цих моделей дає змогу не тільки зрозуміти їхні основні характеристики, а й оцінити їхню ефективність у контексті глобальних викликів. Обидві держави демонструють різні пріоритети: Україна зосереджується на захисті свободи слова та розвитку цифрової демократії, тоді як КНР акцентує увагу на жорсткому контролі та просуванні концепції цифрового суверенітету.

Ключовою відмінністю в підходах України та Китаю є рівень контролю над інформаційним простором. У КНР держава повністю контролює доступ до інформації, обмежуючи іноземні платформи та розвиваючи національні аналоги. Це досягається за допомогою такої інфраструктури, як Великий китайський брандмауер, який блокує доступ до ресурсів, що не відповідають інтересам уряду. Китай активно просуває концепцію цифрового суверенітету на міжнародній арені,

аргументуючи це необхідністю захисту національної безпеки. На відміну від цього, Україна робить акцент на прозорості та свободі слова. Її модель інформаційної політики базується на ідеях відкритого доступу до інформації та протидії дезінформації, що особливо важливо в умовах інформаційної війни. Програми, такі як «Дія», демонструють прагнення України інтегрувати цифрові технології в управління, роблячи їх доступними для громадян і зміцнюючи довіру до державних структур [2], [5].

Результати інформаційної політики також істотно різняться. Китайська модель ефективна в захисті внутрішнього простору і просуванні національних інтересів за кордоном. Програми, такі як «Цифровий шовковий шлях», дають змогу КНР експортувати свої технології до країн, що розвиваються, створюючи залежність партнерів від китайських рішень. Китай також використовує міжнародні медіа, такі як CGTN, і платформи, як-от TikTok, для просування позитивного іміджу країни та її культурних цінностей. Однак жорсткий контроль призводить до придушення свободи слова та обмежує інноваційний потенціал, що стає причиною критики з боку міжнародної спільноти. В Україні результати інформаційної політики проявляються у зміцненні демократичних інститутів та міжнародній підтримці. Кампанія #StandWithUkraine, запущена в соціальних мережах, стала прикладом успішної цифрової дипломатії, що допомогла мобілізувати громадську думку та привернути увагу до ситуації в країні [4],[24], [30].

Сфера кібербезпеки є ще одним важливим аспектом для порівняння. Китай робить ставку на розвиток національних технологій та експорт своїх стандартів. Ці зусилля підкріплюються використанням штучного інтелекту для аналізу великих даних і управління інформаційними потоками. На відміну від цього, Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями, такими як НАТО і ЄС, для підвищення своєї стійкості до кібератак. Ця співпраця дозволяє країні використовувати передові розробки та посилювати захист критично важливої інфраструктури. Однак обмежені ресурси та недостатня координація між різними структурами залишаються слабкими місцями української моделі [12], [29].

Обидві країни стикаються з унікальними викликами, які визначають їхню інформаційну політику. Для України основною загрозою залишається постійний тиск з боку зовнішніх акторів, які поширюють дезінформацію та пропаганду. Ці загрози посилюються низьким рівнем медіаграмотності населення, що робить громадян вразливими перед маніпуляціями. У Китаї проблеми пов'язані з міжнародною критикою через порушення прав людини та обмеження свободи слова. Це обмежує можливості КНР у співпраці з демократичними країнами, що стає серйозним бар'єром для її глобального впливу [25],[7].

Перспективи розвитку інформаційної політики в цих країнах також різняться. Україна може зосередитися на посиленні міжнародного співробітництва, розвитку освітніх програм та інвестиціях у національну цифрову інфраструктуру. Ці заходи дадуть змогу підвищити стійкість суспільства і зміцнити демократичні принципи. Китай, своєю чергою, продовжить використовувати свої технології та ресурси для зміцнення глобального впливу. Однак успіх його стратегії залежатиме від здатності адаптуватися до міжнародних викликів і критики, особливо з боку демократичних країн [4],[12].

Україна та Китай продовжують демонструвати протилежні підходи до формування та реалізації інформаційної політики, що зумовлено як відмінностями в політичних системах, так і стратегічними пріоритетами. Ці підходи не лише відображають внутрішні цілі та цінності держав, а й формують їхній міжнародний імідж і позицію в глобальному інформаційному просторі. Однак поглиблений аналіз дає змогу виявити приховані аспекти, які впливають на ефективність їхніх інформаційних стратегій.

КНР успішно використовує жорсткий централізований контроль для забезпечення стабільності всередині країни. Система «Великий китайський брандмауер» фактично ізолювала внутрішній інтернет від глобального простору, що дало змогу не тільки захищати національні інтереси, а й просувати свої власні стандарти. Наприклад, платформа WeChat, яка поєднує в собі функції месенджера, соціальної мережі та платіжного застосунку, стала важливим інструментом для управління інформаційними потоками всередині країни. Такі компанії, як Huawei і

ZTE, не тільки зміцнили цифрову інфраструктуру Китаю, а й стали знаряддям експорту китайських технологій на міжнародний ринок. Однак ця модель має свої обмеження. Авторитарний контроль та обмеження вільного доступу до інформації обмежують інноваційний потенціал, який безпосередньо залежить від відкритості та співпраці. Це призводить до залежності від державного фінансування та ускладнює інтеграцію в глобальні інноваційні екосистеми [2], [4].

Україна, навпаки, використовує більш гнучкий і адаптивний підхід. Її модель будується на взаємодії з міжнародними організаціями, включно з НАТО і ЄС, що дає змогу отримувати доступ до передових технологій та експертних знань. Спільні програми, такі як ініціативи з кібербезпеки, допомагають Україні зміцнювати свої позиції в глобальній інформаційній політиці. Крім того, активне використання соціальних мереж, таких як Twitter і Facebook, стало важливим інструментом для зміцнення міжнародної підтримки. Кампанія #StandWithUkraine, яка мобілізувала мільйони користувачів по всьому світу, стала прикладом того, як цифрову дипломатію можна використати для привернення уваги до національних проблем. Однак Україна стикається з серйозними викликами, включно з браком ресурсів і низьким рівнем медіаграмотності населення. Ці чинники обмежують потенціал інформаційної стратегії країни, особливо в умовах постійного інформаційного тиску [24],[12].

Ще одним важливим аспектом є використання технологій для управління інформаційними потоками. КНР робить ставку на розвиток штучного інтелекту, який застосовується для аналізу великих даних і управління громадською думкою. Ці технології також експортуються за кордон у рамках ініціативи «Цифровий шовковий шлях», що зміцнює позиції Китаю в країнах, що розвиваються. Україна, зі свого боку, активно розвиває власні цифрові платформи, як-от «Дія», які не тільки полегшують доступ громадян до державних послуг, а й відіграють важливу роль у захисті даних і протидії кібератакам. Однак, незважаючи на значні успіхи, українська цифрова екосистема все ще залежить від зовнішньої підтримки, що робить її вразливою перед глобальними кризами та технологічними ризиками [5], [29].

Інформаційна політика обох країн також суттєво впливає на їхній міжнародний імідж. КНР використовує свої медійні ресурси, такі як CGTN, для просування власної точки зору світовими мовами, що дає змогу формувати позитивне сприйняття своєї політики за межами країни. Однак через жорсткий контроль і звинувачення в порушенні прав людини Китай стикається з проблемами довіри, особливо серед демократичних країн. Україна, навпаки, робить ставку на відкритість і прозорість, що дозволяє їй заручитися підтримкою міжнародної спільноти. Однак це потребує значних зусиль для протидії дезінформації та збереження позитивного іміджу в умовах інформаційної війни [27], [7].

Перспективи подальшого розвитку інформаційної політики обох країн залежать від низки чинників. Україна має зосередитися на збільшенні інвестицій у цифрову інфраструктуру, розробці програм з медіаграмотності та розширенні міжнародного співробітництва. Це дасть змогу зміцнити її демократичні інститути та підвищити стійкість суспільства перед зовнішніми загрозами. Китай, зі свого боку, продовжить використовувати свої ресурси для зміцнення глобального впливу, але успіх його стратегії залежатиме від здатності адаптуватися до міжнародних викликів, включно з критикою з боку демократичних держав. Обидві моделі, незважаючи на свої відмінності, демонструють, що управління інформацією стає одним із ключових інструментів державної політики в XXI столітті.

Таким чином, інформаційна політика України та Китаю являє собою дві протилежні моделі, кожна з яких відображає унікальні особливості політичної системи та національних пріоритетів. Китай демонструє ефективність у просуванні своїх інтересів за кордоном і захисті внутрішнього простору, в той час як Україна робить ставку на відкритість, співпрацю та демократичні цінності. Ці відмінності підкреслюють важливість контексту при розробці та реалізації інформаційних стратегій, а також показують, як глобальні виклики формують сучасні підходи до управління інформацією.

Таблиця 2.1

Порівняльний аналіз інформаційної політики України та КНР

№	Критерії	Україна	КНР
1	Підхід до управління інформацією	Відкритий інформаційний простір, акцент на прозорості та свободі слова	Цифровий суверенітет, повний контроль над держави інформаційним простором
2	Модель кібербезпеки	Співпраця з міжнародними партнерами (НАТО, ЄС), захист критичної інфраструктури	Розробка національних технологій, експорт стандартів через «Цифровий шовковий шлях»
3	Медіа та міжнародний вплив	Активне використання цифрової дипломатії, кампанії в соціальних мережах (#StandWithUkraine)	Міжнародні медіа (CGTN), просування через платформи (TikTok), зміцнення м'якої сили
4	Основні виклики	Обмежені ресурси, низький рівень медіаграмотності населення, інформаційні атаки	Критика за порушення прав людини, недовіра з боку демократичних країн
5	Переваги моделі	Підтримка демократичних цінностей, співпраця на міжнародній арені	Ефективний захист інформаційного простору, глобальний вплив через експорт технологій

Міжнародна інформаційна політика відіграє вирішальну роль у забезпеченні регіональної безпеки, особливо в умовах зростаючих глобальних викликів, пов'язаних із дезінформацією, кібератаками та конкуренцією за вплив в інформаційному просторі. Україна та Китай демонструють дві різні моделі, кожна з яких має свої особливості та підходи до впливу на регіональну стабільність. Ці моделі не тільки формують національні інформаційні стратегії, а й справляють значний вплив на сусідні країни, посилюючи або послаблюючи регіональну безпеку.

Україна, перебуваючи в центрі інформаційної війни, стала об'єктом агресивної дезінформаційної кампанії, спрямованої на підрив її суверенітету і міжнародного авторитету. У відповідь на це Київ зосередився на розробці ініціатив, спрямованих на зміцнення співробітництва з найближчими сусідами, такими як Польща, Литва і Латвія, які також стикаються із загрозами дезінформації. Спільні проекти з обміну даними та координації зусиль у сфері інформаційної безпеки дають змогу цим країнам протистояти спільній загрозі. Наприклад, програми з обміну досвідом у сфері кібербезпеки та моніторингу соціальних мереж, реалізовані у співпраці з Польщею, зміцнюють захист національних інформаційних просторів [12].

Особлива увага приділяється боротьбі з фейковими новинами та пропагандою, яка поширюється через регіональні медіа та соціальні мережі. Українські ініціативи, як-от «StopFake», не лише викривають дезінформацію, а й сприяють створенню мереж незалежних журналістів та активістів, які діляться передовим досвідом із сусідніми країнами. Це сприяє формуванню більш стійкого інформаційного простору у Східній Європі та створює умови для зміцнення регіональної безпеки [26].

КНР, своєю чергою, використовує інформаційну політику як інструмент для просування своїх стратегічних інтересів в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. У рамках ініціативи «Один пояс, один шлях» Китай активно інвестує в цифрову інфраструктуру сусідніх країн, надаючи технології та послуги, які формують

довгострокову залежність від Пекіна. Програма «Цифровий шовковий шлях» стала важливим елементом цієї стратегії, надаючи країнам, що розвиваються, доступ до китайських мереж 5G, хмарних технологій і систем штучного інтелекту. Це посилює вплив КНР у регіоні, але також викликає побоювання у сусідів, як-от Індія та Японія, які вбачають у цьому загрозу своїй незалежності та безпеці [4].

З іншого боку, Китай використовує свої медіа-ресурси, такі як CGTN, для формування позитивного іміджу в регіоні. Ці платформи поширюють наративи, які підкреслюють успіхи Китаю в галузі технологій, економіки та боротьби з пандемією. Однак такі зусилля часто сприймаються як елемент м'якої сили, спрямований на підрив позицій демократичних країн і посилення авторитарних режимів, що створює напругу в регіоні [27].

Одним із найважливіших аспектів впливу міжнародної інформаційної політики на регіональну безпеку є кіберпростір. Китай активно використовує свої технологічні можливості для зміцнення власної кібербезпеки та забезпечення домінування в регіоні. Це включає розвиток національних систем захисту даних та експорт технологій спостереження, які знаходять широке застосування в країнах з авторитарним ухилом. Однак така політика викликає занепокоєння у сусідів Китаю, які побоюються використання цих технологій для шпигунства та маніпуляції громадською думкою [7].

Україна, навпаки, робить ставку на міжнародне співробітництво в галузі кібербезпеки. Завдяки спільним навчанням з НАТО і ЄС, країна змогла зміцнити свої кіберздатності та передати цей досвід партнерам по регіону. Наприклад, програми з навчання фахівців у країнах Балтії дають змогу ефективно протистояти кібератакам і мінімізувати збитки від інформаційних загроз. Така стратегія не тільки зміцнює позиції України, а й сприяє створенню більш стійкої системи регіональної безпеки, що особливо важливо в умовах гібридної війни [12].

Україна, з її акцентом на демократію, співробітництво та прозорість, демонструє модель, спрямовану на зміцнення зв'язків із сусідами та створення сталого інформаційного простору. Китай, своєю чергою, використовує свої ресурси і технології для зміцнення глобального впливу, що викликає як визнання, так і

настороженість з боку сусідів. Обидві стратегії ілюструють, як управління інформацією стає невід'ємною частиною регіональної та глобальної політики безпеки.

Вплив міжнародної інформаційної політики на регіональну безпеку стає дедалі помітнішим на тлі глобальної цифровізації та ускладнення геополітичних відносин. У цьому контексті Україна і Китай використовують свої стратегії для вирішення завдань, що виходять далеко за рамки національних кордонів. Ці завдання включають захист суверенітету, створення зон впливу і зміцнення співпраці з ключовими партнерами. Однак кожна країна стикається з унікальними викликами та обмеженнями, які формують характер їхньої інформаційної політики.

Україна, діючи в умовах постійного інформаційного тиску, змушена спиратися на підтримку міжнародних партнерів. Одним із ключових елементів цієї підтримки стало створення міжнародних коаліцій, спрямованих на обмін інформацією та координацію зусиль у боротьбі з дезінформацією. Прикладом такого підходу є участь України в платформі «Стратегічні комунікації НАТО», яка об'єднує країни-союзники для напрацювання спільних рішень у сфері інформаційної безпеки. Ця співпраця дала змогу не тільки зміцнити захист від зовнішніх загроз, а й продемонструвати, як міжнародна солідарність може стати важливим інструментом у забезпеченні регіональної стабільності [31].

КНР, навпаки, активно використовує свою інформаційну політику для проектування впливу в сусідні регіони. Особлива увага приділяється країнам Центральної Азії, які є важливою частиною ініціативи «Один пояс, один шлях». Китай надає цим країнам доступ до своїх технологій, включно із системами спостереження та управління інформацією, що дає змогу зміцнювати економічне співробітництво. Однак такий підхід викликає занепокоєння в інших гравців у регіоні, таких як Росія, яка традиційно розглядала Центральну Азію як свою сферу впливу. Це створює додаткові напруженості, оскільки китайська експансія в інформаційній сфері сприймається як спроба підірвати сформований баланс сил [4].

На тлі цих процесів значне місце посідає проблема кібератак, які стають

дедалі частішим інструментом у міжнародних відносинах. Китай активно розвиває свої кіберможливості, використовуючи їх не лише для захисту національних інтересів, а й для посилення свого впливу за кордоном. Наприклад, китайські кібератаки на стратегічні об'єкти в країнах Південно-Східної Азії часто супроводжуються пропагандистськими кампаніями, спрямованими на зміну громадської думки на користь Китаю. Водночас Україна активно бореться з кібератаками, які спрямовані на її критичну інфраструктуру, і ділиться цим досвідом із сусідніми країнами. Спільні навчання з Литвою та Естонією дали змогу розробити нові методи протидії таким загрозам, що зміцнило регіональну безпеку загалом [16],[7].

Важливим аспектом впливу інформаційної політики на регіональну безпеку є культура та її поширення. КНР активно використовує свої ресурси для популяризації китайської культури через освітні програми, обміни та медійні платформи. Наприклад, Інститути Конфуція в країнах Азії та Європи слугують інструментом для формування м'якої сили Китаю, створюючи сприятливе сприйняття його політики. Україна, своєю чергою, використовує культурну дипломатію для зміцнення зв'язків з Європою та популяризації своїх цінностей. Міжнародні проєкти, як-от «Український тиждень культури», не лише сприяють зміцненню іміджу країни, а й допомагають створити платформу для взаємодії із сусідами в інформаційній сфері [27],[24].

Крім того, важливо зазначити, що стратегії обох країн мають наслідки не лише для їхніх безпосередніх сусідів, а й для ширших регіонів. Наприклад, інформаційна політика України впливає на безпеку всієї Східної Європи, слугуючи щитом для країн ЄС від поширення дезінформації. Китай, своєю чергою, впливає на стабільність в Азійсько-Тихоокеанському регіоні, де його стратегії часто призводять до змін балансу сил і загострення конкуренції з такими гравцями, як США та Індія.

Таким чином, міжнародна інформаційна політика України та Китаю має глибокий вплив на регіональну безпеку, формуючи умови для співпраці та конфлікту. Ці моделі демонструють, як управління інформацією стає ключовим

елементом геополітики, визначаючи напрямки розвитку цілих регіонів. Для України це шлях зміцнення зв'язків із сусідами та побудови стійкої демократії. Для Китаю це засіб реалізації своїх амбіцій як глобальної держави. Обидва підходи мають свої сильні та слабкі сторони, які формують не лише регіональні, а й глобальні процеси.

Висновки до розділу 2

Аналіз інформаційних стратегій України та Китайської Народної Республіки (КНР), представлених у другому розділі, дав змогу виявити ключові відмінності в підходах двох країн, їхні сильні та слабкі сторони, а також оцінити ефективність їхніх політик в умовах глобальних викликів. Ці відмінності підкреслюють унікальні особливості інформаційної політики кожної країни, що формуються в контексті їхніх політичних систем, культурних цінностей і стратегічних пріоритетів.

Україна продемонструвала прагнення розвивати демократичні засади у своїй інформаційній політиці, ґрунтуючи її на ідеях відкритості, свободи слова та прозорості. Основними завданнями української стратегії є захист національного інформаційного простору, протидія дезінформації, розвиток медіаграмотності населення та інтеграція цифрових технологій у державне управління. Програми, такі як «Дія», стали не лише символом цифрової трансформації, а й важливим інструментом для зміцнення довіри громадян до державних інституцій. Однак Україна стикається з істотними обмеженнями, такими як брак ресурсів, низький рівень медіаграмотності та вразливість перед зовнішніми інформаційними атаками. Попри це, Україна успішно використовує міжнародну співпрацю для посилення своєї інформаційної безпеки та просування національних інтересів на глобальній арені. Прикладом цього є кампанія #StandWithUkraine, яка стала потужним інструментом цифрової дипломатії, що сприяє мобілізації міжнародної підтримки.

Водночас КНР представляє зовсім інший підхід, заснований на концепції цифрового суверенітету і жорсткому контролю над інформаційним простором.

Китайська модель, орієнтована на захист внутрішніх інтересів і просування національних стандартів на міжнародній арені, демонструє високу ефективність у створенні стійкої цифрової екосистеми. Великий китайський брендмауер, блокування іноземних платформ і розвиток власних цифрових гігантів, як-от WeChat і TikTok, дають змогу Китаю мінімізувати зовнішні ризики та зміцнювати внутрішню стабільність. Крім того, програми, такі як «Цифровий шовковий шлях», забезпечують експорт технологій і формують економічну залежність партнерів, що посилює глобальний вплив Китаю. Однак жорсткий контроль за інформацією та звинувачення в порушенні прав людини підривають довіру до КНР серед демократичних країн, обмежуючи її можливості для співпраці на міжнародній арені.

Порівняльний аналіз підходів України та Китаю також виявив відмінності у використанні технологій для управління інформаційними потоками. КНР робить акцент на розробці та застосуванні штучного інтелекту для аналізу великих даних і прогнозування суспільних настроїв. Ці технології активно експортуються в рамках ініціативи «Цифровий шовковий шлях», що сприяє поширенню китайських стандартів. Україна, зі свого боку, орієнтується на створення національних цифрових платформ, як-от «Дія», і зміцнення міжнародних зв'язків у сфері кібербезпеки. Однак її залежність від зовнішньої допомоги та обмежені внутрішні ресурси звужують її можливості в довгостроковій перспективі.

Незважаючи на відмінності, обидві країни стикаються з серйозними викликами. Україна змушена захищатися від постійних інформаційних атак, які підривають довіру до державних інституцій та формують негативний міжнародний імідж. Подолання цих загроз потребує не лише збільшення інвестицій у цифрову інфраструктуру, а й посилення освітніх ініціатив, спрямованих на підвищення медіаграмотності. Своєю чергою, КНР стикається з критикою за жорсткий контроль над інформацією та обмеження свобод. Це створює бар'єри для її співпраці з демократичними країнами, що ставить під загрозу реалізацію її глобальних амбіцій.

Перспективи подальшого розвитку інформаційних стратегій України та

Китаю залежать від здатності цих країн адаптуватися до нових викликів і використовувати свої переваги. Україна має зосередитися на розширенні міжнародного співробітництва, розвитку цифрової грамотності та модернізації своєї інформаційної політики, щоб підвищити її стійкість. Китай, зі свого боку, має шукати баланс між внутрішніми пріоритетами і необхідністю поліпшення своєї репутації на міжнародній арені. Обидві моделі демонструють, що управління інформацією є ключовим фактором державного управління в XXI столітті, а успіх залежить від здатності країн знаходити інноваційні рішення для адаптації до глобальних викликів.

У другому розділі було продемонстровано, що інформаційна політика відіграє найважливішу роль у забезпеченні національної безпеки, зміцненні міжнародного іміджу та просуванні інтересів держав. Україна та КНР, незважаючи на протилежні підходи, надають цінні приклади для вивчення та подальшого застосування в інших контекстах. Їхній досвід засвідчує, що ефективна інформаційна політика потребує не лише технологічної бази, а й глибокого розуміння глобальних процесів, адаптації до нових умов і готовності використовувати інноваційні підходи для досягнення національних цілей.

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

3.1 Перспективи адаптації української моделі до викликів XXI століття

Інформаційна політика України перебуває на перетині глобальних викликів, таких як дезінформація, кібератаки, обмеженість ресурсів і необхідність зміцнення демократичних інститутів. В умовах швидко мінливого світу адаптація моделі інформаційної політики до сучасних викликів стає стратегічно важливим завданням. Український досвід, заснований на протидії зовнішньому інформаційному тиску та розвитку демократичних механізмів, може стати основою для успішної адаптації до умов XXI століття.

Одним із ключових викликів для України залишається боротьба з дезінформацією, яка використовується як інструмент гібридної війни. Зіткнувшись із масштабними інформаційними атаками, Україна розробила низку ініціатив, спрямованих на їхню нейтралізацію. Програми, такі як «StopFake», довели свою ефективність у викритті фейків, однак їх необхідно розширювати. Адаптація до нових реалій потребуватиме впровадження складніших технологічних рішень, таких як системи моніторингу медійного простору на основі штучного інтелекту. Ці системи зможуть аналізувати мільйони повідомлень у реальному часі, виокремлюючи ті, що мають ознаки маніпуляції або фальсифікації, що дасть змогу значно скоротити час реакції [26], [34]

Крім того, кібератаки залишаються однією з найбільш значущих загроз для інформаційного простору України. Для розв'язання цієї проблеми необхідне посилення співпраці з міжнародними партнерами, такими як НАТО і Європейський союз. Спільні навчання та обмін передовими практиками допоможуть Україні поліпшити захист критичної інфраструктури та знизити ризики, пов'язані з кібератаками. Однак важливим елементом адаптації є створення національної системи реагування на кіберзагрози, яка функціонуватиме в цілодобовому режимі. Ця система має інтегрувати дані, що надходять від різних джерел, і забезпечувати координацію між державними органами, приватними компаніями та міжнародними структурами [12], [35].

Обмеженість ресурсів залишається ще однією серйозною проблемою, з якою стикається Україна. Ефективна інформаційна політика вимагає значних інвестицій у технології, освіту та інфраструктуру. У зв'язку з цим державі необхідно шукати нові джерела фінансування, включно з міжнародними грантами, державно-приватним партнерством і залученням зарубіжних інвесторів. Особлива увага має бути приділена розвитку місцевих ІТ-компаній, які можуть стати драйверами інновацій у сфері інформаційної політики. Це дасть змогу Україні не тільки мінімізувати залежність від іноземних технологій, а й створювати рішення, адаптовані до її унікальних потреб [5], [36].

Цифровізація також відіграє ключову роль в адаптації інформаційної політики до викликів ХХІ століття. Програма «Дія» вже стала символом успіху України в галузі цифровізації, але її потенціал далеко не вичерпаний. Включення нових функцій, таких як моніторинг громадської думки та аналіз даних для поліпшення управління, дасть змогу розширити її застосування. Крім того, цифрові платформи можуть стати інструментом для підвищення громадянської участі, що особливо важливо для зміцнення демократичних інститутів. Розвиток національних платформ та їхня інтеграція з міжнародними системами створить додаткові можливості для зміцнення інформаційного простору [5], [37].

Однією з перспективних можливостей є активний розвиток освітніх ініціатив, спрямованих на підвищення рівня медіаграмотності населення. Включення медіаграмотності в освітні програми всіх рівнів дасть змогу сформувати у громадян навички критичного мислення, що значно підвищить стійкість суспільства до дезінформації. Прикладом успішного підходу можуть слугувати програми, розроблені за підтримки міжнародних організацій, таких як ЮНЕСКО та ОБСЄ. Ці ініціативи допоможуть Україні інтегруватися в глобальну мережу знань і використовувати передовий досвід для вирішення своїх завдань [25].

Зрештою, адаптація української моделі до викликів ХХІ століття неможлива без зміцнення міжнародного співробітництва. Україна має не лише брати активну участь у глобальних дискусіях з питань інформаційної політики, а й пропонувати

свої ініціативи. Наприклад, створення міжнародної платформи для обміну даними про дезінформацію та кібератаки могло б стати важливим кроком у зміцненні її позицій на міжнародній арені. Такі зусилля не тільки підвищать роль України в глобальній політиці, а й допоможуть їй краще справлятися з внутрішніми викликами [31].

Таким чином, адаптація української моделі інформаційної політики потребує комплексного підходу, що включає використання передових технологій, розвиток освітніх програм, зміцнення міжнародних зв'язків і створення умов для інноваційного зростання. Ці заходи дадуть змогу Україні не тільки протистояти поточним загрозам, а й стати одним із лідерів у сфері інформаційної політики на міжнародній арені, формуючи стійку та прогресивну систему управління інформацією.

Продовжуючи розглядати перспективи адаптації української моделі до викликів XXI століття, необхідно акцентувати увагу на інтеграції інноваційних підходів до управління інформацією та на довгостроковому плануванні в галузі інформаційної політики. Такі заходи не тільки дадуть змогу Україні зміцнити свою стійкість перед зовнішніми загрозами, а й зроблять її більш конкурентоспроможною на міжнародній арені.

Україна може стати лідером у використанні технологій штучного інтелекту та автоматизації для підвищення ефективності інформаційної політики. Наприклад, впровадження автоматизованих систем моніторингу соціальних мереж і медіа може значно поліпшити здатність держави реагувати на дезінформацію. Ці системи здатні не лише ідентифікувати фальшиві дописи та пропагандистські наративи, а й аналізувати їхній вплив на громадську думку. Такий підхід дасть змогу Україні перейти від реактивних методів до превентивних, що особливо важливо в умовах постійного інформаційного тиску [23].

Велику роль в адаптації інформаційної політики відіграє кібербезпека. Для її зміцнення необхідне створення національного кіберцентру, який координуватиме зусилля різних органів влади, приватного сектору та міжнародних партнерів. Цей центр має включати підрозділи, відповідальні за моніторинг кіберзагроз,

реагування на атаки і проведення освітніх заходів для ключових учасників інформаційного простору. Успішна робота такого центру потребуватиме як технічної підтримки з боку міжнародних партнерів, так і інвестицій у розвиток кадрового потенціалу, включно з навчанням фахівців і залученням молодих професіоналів з ІТ-сфери [12].

Важливим аспектом адаптації є використання даних для підтримки ухвалення рішень. Україна може розвивати національні платформи великих даних, що дадуть змогу державним органам збирати, аналізувати та використовувати інформацію для стратегічного планування. Ці дані можуть застосовуватися не лише для моніторингу інформаційного простору, а й для прогнозування змін у громадській думці, аналізу ефективності урядових ініціатив та оцінки рівня довіри до державних інституцій. Такі платформи стануть не лише інструментом управління інформацією, а й способом підвищення транспарентності в роботі держави [5].

Невід'ємною частиною адаптації є створення нових освітніх та просвітницьких програм, які допоможуть сформувати у громадян стійкість до дезінформації та маніпуляцій. Ці програми мають бути орієнтовані на різні вікові групи та включати сучасні підходи, такі як інтерактивні модулі, онлайн-курси та гейміфікацію. Наприклад, впровадження обов'язкових курсів медіаграмотності в шкільні програми дасть змогу виховувати покоління, здатне критично сприймати інформацію. Крім того, важливо проводити масові кампанії з підвищення обізнаності про методи інформаційних атак, щоб кожен громадянин міг стати частиною колективного захисту інформаційного простору [25].

Україна також має активно розвивати свої міжнародні зв'язки, щоб не тільки інтегруватися в наявні коаліції, а й стати ініціатором нових глобальних ініціатив. Наприклад, створення платформи для обміну досвідом у сфері кібербезпеки та боротьби з дезінформацією могло б зміцнити її позиції в міжнародному співтоваристві. Крім того, активна участь у таких організаціях, як ООН, ЮНЕСКО та ОБСЄ, дасть змогу Україні вносити свій внесок у розроблення міжнародних стандартів і правил, що регулюють інформаційний простір. Такі дії не тільки

підвищать престиж України, а й зміцнять її здатність захищати свої національні інтереси [31].

Нарешті, необхідно враховувати соціальний аспект адаптації інформаційної політики. Українське суспільство, попри зусилля держави, залишається вразливим перед інформаційними атаками через низький рівень довіри до офіційних джерел інформації. Для розв'язання цієї проблеми важливо зміцнити діалог між державою та громадянами, створюючи прозорі механізми комунікації та забезпечуючи доступність державної інформації. Одним з інструментів може стати створення онлайн-платформ, де громадяни зможуть ставити запитання, пропонувати ідеї та отримувати достовірні дані про дії уряду. Така ініціатива не лише підвищить рівень довіри, а й зміцнить громадянську ідентичність, що є важливим чинником в умовах гібридної війни [16], [38].

Таким чином, адаптація української моделі інформаційної політики має ґрунтуватися на інноваційних технологіях, міжнародній співпраці, освітніх ініціативах та зміцненні довіри суспільства до державних інституцій. Ці заходи створять умови для сталого розвитку інформаційного простору України, зробивши її більш стійкою до сучасних загроз і здатною відігравати активну роль у глобальній інформаційній політиці.

3.2 Вплив міжнародної інформаційної політики на глобальну стійкість

Міжнародна інформаційна політика стає невід'ємною частиною глобальних зусиль зі зміцнення стійкості світової спільноти. На тлі зростаючих загроз, пов'язаних із дезінформацією, кібератаками та інформаційними війнами, країни змушені розробляти стратегії, що не лише захищають їхні власні інтереси, а й сприяють підтримці стабільності в міжнародній системі. Аналіз підходів України та Китаю в цій сфері дає змогу виокремити їхній внесок у забезпечення глобальної стійкості та визначити потенційні напрямки для майбутньої співпраці.

Україна, яка опинилася в центрі інформаційної війни, зробила значний внесок у розвиток міжнародних механізмів протидії дезінформації. Її досвід

боротьби з пропагандою і фейковими новинами може бути корисним для інших країн, що стикаються з аналогічними загрозами. Наприклад, такі програми, як «StopFake», є прикладом успішного підходу до викриття фейків і формування стійкості громадян до інформаційних атак. Міжнародні ініціативи України, як-от співпраця з НАТО та Європейським союзом у сфері стратегічних комунікацій, також відіграють важливу роль у зміцненні глобальної стійкості. Ці зусилля допомагають створювати координовані системи, які дають змогу державам спільно протистояти новим викликам [26],[31].

Китай, своєю чергою, демонструє інший підхід, який спрямований на розвиток власної моделі інформаційного управління та її експорт в інші країни. Програма «Цифровий шовковий шлях», що є частиною ініціативи «Один пояс, один шлях», сприяє створенню цифрової інфраструктури в країнах, що розвиваються, забезпечуючи їхній доступ до передових технологій. Однак цей підхід викликає суперечки, оскільки він створює залежність країн-партнерів від китайських технологій і стандартів. З одного боку, така політика сприяє зміцненню глобальної цифрової екосистеми, надаючи нові можливості для держав, що розвиваються. З іншого боку, вона породжує побоювання у зв'язку з ризиком втрати суверенітету цих країн в інформаційній сфері [4].

Глобальна стійкість вимагає розроблення міжнародних стандартів у сфері інформаційної політики, які враховували б інтереси різних країн і регіонів. У цьому контексті Україна і Китай представляють два протилежні підходи, які можуть слугувати основою для вироблення збалансованих рішень. Українська модель, заснована на демократичних принципах і міжнародному співробітництві, підкреслює важливість відкритості, транспарентності та захисту прав громадян. Китайська модель, орієнтована на цифровий суверенітет і контроль, пропонує альтернативу, яка може бути цікава країнам з авторитарними режимами. Розроблення міжнародних стандартів, які враховували б сильні сторони обох моделей, могло б сприяти створенню більш стабільної глобальної системи управління інформацією [23].

Однією з ключових проблем, що перешкоджають зміцненню глобальної

стійкості, залишається відсутність довіри між країнами. Інформаційна політика часто використовується як інструмент для посилення геополітичної конкуренції, що підриває підвалини міжнародного співробітництва. Україна і Китай, незважаючи на різні підходи, демонструють, що ефективне управління інформацією може сприяти не тільки захисту національних інтересів, а й зміцненню регіональної стабільності. Наприклад, українська ініціатива зі створення міжнародної коаліції проти дезінформації, що об'єднує країни Східної Європи, є кроком у напрямі зміцнення довіри та координації зусиль. Китай, своєю чергою, використовує свої ресурси для розбудови цифрової інфраструктури в Африці та Азії, що сприяє економічному зростанню цих регіонів та їхній інтеграції у світову цифрову екосистему [31],[4].

Важливим напрямом для зміцнення глобальної стійкості є розвиток освітніх ініціатив, спрямованих на підвищення медіаграмотності громадян. Ці ініціативи, реалізовані на міжнародному рівні, допоможуть формувати сталий інформаційний простір, де громадяни зможуть критично сприймати інформацію та протистояти маніпуляціям. Україна вже зробила важливі кроки в цьому напрямку, впроваджуючи програми медіаграмотності в освітні установи. Китай, володіючи значними ресурсами, також може сприяти поширенню освітніх програм, орієнтованих на цифрову грамотність. Об'єднання зусиль цих двох країн могло б створити умови для розроблення глобальних освітніх стандартів, які підвищать стійкість світового інформаційного простору [25].

Таким чином, міжнародна інформаційна політика відіграє ключову роль у зміцненні глобальної стійкості. Український досвід протидії дезінформації та китайська модель цифрового суверенітету демонструють, що різні підходи можуть бути корисними для вирішення глобальних завдань. Для забезпечення довгострокової стабільності необхідно розвивати міжнародне співробітництво, орієнтоване на обмін досвідом і вироблення універсальних стандартів. Тільки скоординовані зусилля світового співтовариства дадуть змогу створити стійке і безпечне глобальне інформаційне середовище, де інтереси всіх країн будуть враховані, а загрози - мінімізовані.

Також, я роблю висновок, що необхідно звернути увагу на ключову роль технологій і стандартів, які стають інструментами як співпраці, так і протистояння між державами. Сучасні цифрові платформи, штучний інтелект і системи великих даних відкривають можливості для моніторингу, управління та аналізу інформації, але їхнє використання залишається неоднозначним.

Україна демонструє, як технології можуть використовуватися для протидії дезінформації та зміцнення міжнародної стійкості. Одним із прикладів є використання національної платформи «Дія», яка інтегрує широкий спектр цифрових послуг, включно з інформаційними функціями. Розширення таких платформ до рівня міжнародного співробітництва, наприклад, створення мереж для обміну даними про дезінформаційні кампанії, може стати важливим кроком у зміцненні глобальної безпеки. Ці платформи могли б об'єднати зусилля різних країн, надаючи їм можливість оперативного реагування на загрози та обміну аналітичними даними [5].

Водночас Китай продовжує активно просувати свої технологічні стандарти через програми, такі як «Цифровий шовковий шлях». Інтеграція китайських технологій, таких як 5G, в інфраструктуру країн, що розвиваються, створює не тільки економічні, а й політичні залежності. Ці залежності посилюються експортом технологій штучного інтелекту і систем спостереження, які, з одного боку, підвищують стійкість до внутрішніх загроз, але, з іншого боку, можуть використовуватися для придушення опозиції та обмеження свобод. Така стратегія викликає побоювання в демократичних країн, які розглядають її як загрозу своїм цінностям і безпеці [4], [39].

Для забезпечення глобальної стійкості важливо створювати універсальні стандарти в галузі кібербезпеки та інформаційного управління. Це дасть змогу мінімізувати конфліктні ситуації, що виникають через відмінності в підходах країн до регулювання інформації. Україна, з її досвідом взаємодії з ЄС і НАТО, може зробити значний внесок у розробку таких стандартів. Участь у міжнародних робочих групах, спрямованих на створення єдиних правил поведінки в кіберпросторі, дасть змогу країні не тільки захистити свої інтереси, а й зміцнити

свої позиції на міжнародній арені. Наприклад, розроблення принципів, що регулюють використання штучного інтелекту в інформаційній сфері, могло б сприяти зниженню напруженості та збільшенню довіри між державами [31].

Додатковим аспектом зміцнення глобальної стійкості є створення механізмів міжнародного контролю та моніторингу інформаційних загроз. Такі механізми могли б включати незалежні дослідницькі центри, які займаються аналізом інформаційних потоків, виявленням дезінформаційних кампаній і розробкою стратегій їх нейтралізації. Ці центри мають працювати на базі співпраці держав, що унеможливить використання їх в односторонніх інтересах. Наприклад, участь України та Китаю в таких ініціативах дала б змогу об'єднати зусилля двох моделей інформаційної політики для досягнення спільних цілей [23].

Освітні ініціативи також відіграють ключову роль у підвищенні глобальної стійкості. Розширення програм з медіаграмотності та цифрової грамотності на міжнародному рівні може стати важливим кроком до створення сталого інформаційного простору. Наприклад, міжнародні організації, як-от ЮНЕСКО, можуть використати досвід України в галузі підвищення медіаграмотності для розроблення глобальних стандартів навчання. Китай, володіючи значними фінансовими і технологічними ресурсами, також може зробити внесок, підтримуючи ініціативи з цифрової грамотності в країнах, що розвиваються. Така співпраця не тільки підвищить рівень захисту громадян від інформаційних атак, а й створить основу для тісніших зв'язків між країнами [25].

Нарешті, необхідно враховувати роль приватного сектора в забезпеченні глобальної стійкості. Компанії, які керують основними цифровими платформами та інфраструктурою, повинні брати активну участь у розробці та реалізації міжнародних стандартів. У цьому контексті Україна і Китай могли б стати ініціаторами діалогу з транснаціональними корпораціями, такими як Google, Meta, Huawei, для напрацювання загальних принципів, які враховували б інтереси держав і компаній. Така взаємодія дасть змогу зміцнити довіру між усіма учасниками інформаційного простору та підвищити їхню готовність до спільної протидії загрозам [4], [31].

Таким чином, міжнародна інформаційна політика стає важливим інструментом зміцнення глобальної стійкості, якщо вона реалізується на основі співпраці, обміну досвідом та узгодження стандартів. Україна і Китай, незважаючи на відмінності в підходах, можуть зробити значний внесок у розвиток міжнародної системи інформаційного управління. Для цього необхідно зосередитися на інтеграції технологій, розвитку освітніх ініціатив і створенні механізмів міжнародного контролю. Ці зусилля допоможуть мінімізувати загрози, зміцнити довіру між країнами і створити умови для довгострокової стабільності в глобальному інформаційному просторі.

Освітні ініціативи посідають центральне місце у зміцненні інформаційної політики України, оскільки вони створюють стійке підґрунтя для захисту громадянського суспільства від дезінформації, маніпуляцій та кібератак. В умовах наростаючих загроз освітні програми стають стратегічно важливим інструментом для формування обізнаного і критично мислячого суспільства. Україна вже досягла значних успіхів у цій царині, запустивши такі проекти, як «StopFake», спрямовані на викриття фейкових новин і підвищення рівня медіаграмотності громадян. Однак для досягнення довгострокового ефекту потрібне розширення наявних ініціатив та інтеграція освітніх програм на всіх рівнях суспільства [26], [40].

Медіаграмотність має стати невід'ємною частиною шкільних та університетських програм, де учнів навчатимуть аналізу інформації, критичного мислення та розуміння роботи медіа. Курси можуть включати практичні завдання, аналіз реальних прикладів фейків та інтерактивні модулі, які допоможуть учням розвивати необхідні навички. Для дорослих громадян особливо важливими є онлайн-курси та мобільні додатки, які забезпечують доступ до навчання у зручний час. Такі інструменти, як інтерактивні тести та ігри, можуть зробити процес навчання захопливим та ефективним, підвищуючи залученість та інтерес до теми [16].

Для забезпечення інституційної підтримки освітніх ініціатив необхідно створити національний центр медіаграмотності, який займатиметься розробкою стандартів навчання, підготовкою матеріалів і координацією зусиль між

державними органами, освітніми установами та міжнародними партнерами. Цей центр може також проводити дослідження та моніторинг рівня медіаграмотності населення, щоб адаптувати програми до реальних потреб суспільства. Особливу увагу слід приділити навчанню вчителів, викладачів і журналістів, які стануть основними провідниками знань про медіаграмотність. Програми перекваліфікації та підвищення кваліфікації дадуть змогу інтегрувати сучасні методики в процес навчання та нададуть доступ до передових інструментів і технологій [31].

На рівні університетів необхідно розробляти спеціальні курси і програми з інформаційної політики, кібербезпеки та медіапсихології, щоб готувати фахівців, здатних протистояти сучасним загрозам. Ці програми можуть включати вивчення методів аналізу даних, стратегічних комунікацій і міжнародного законодавства в галузі інформації. Студенти, які беруть участь у таких проєктах, зможуть не тільки глибше розуміти проблеми інформаційного простору, а й розробляти практичні рішення для їх подолання. Важливо, щоб університети активно співпрацювали з міжнародними організаціями, такими як ЮНЕСКО та ОБСЄ, щоб отримувати доступ до передових методологій та освітніх ресурсів [23].

Державі також слід активно розвивати освітні кампанії, які допоможуть формувати суспільне розуміння методів дезінформації та способів протидії їм. Ці кампанії можуть включати відеоролики, поширювані через соціальні мережі, телевізійні передачі та інформаційні буклети. Крім того, громадянське суспільство та неурядові організації мають відігравати активнішу роль у реалізації освітніх ініціатив. Наприклад, проведення тренінгів і семінарів у сільських регіонах допоможе усунути цифрову нерівність і забезпечити доступ до знань для всіх верств населення [25].

Міжнародне співробітництво може значно посилити освітні ініціативи України. Участь у таких програмах, як Erasmus+ або Creative Europe, дасть змогу обмінюватися досвідом із міжнародними партнерами та залучати фінансування для освітніх проєктів. Залучення іноземних експертів до розроблення програм медіаграмотності забезпечить їхню актуальність і відповідність сучасним викликам. Україна також могла б стати ініціатором створення міжнародної

платформи для обміну знаннями та найкращими практиками в галузі медіаграмотності, що зміцнило її позиції як лідера в боротьбі з дезінформацією [31], [41], [42].

Фінансування освітніх ініціатив має бути одним із пріоритетів державної політики. Інвестиції в розвиток медіаграмотності окупляться багаторазово, оскільки дадуть змогу створити більш стійке та захищене суспільство. Крім того, залучення міжнародних грантів, приватних інвестицій та державно-приватних партнерств допоможе забезпечити довгострокову стійкість цих програм. Важливо також розробити прозору систему розподілу коштів, щоб ресурси використовувалися максимально ефективно [24].

Для забезпечення сталості освітніх ініціатив необхідно розробити національну стратегію, яка охоплює всі рівні суспільства. Така стратегія має бути гнучкою та враховувати зміни в глобальному інформаційному просторі. Її ключовими елементами мають стати інтеграція медіаграмотності в національну освітню систему, постійне оновлення навчальних матеріалів і включення сучасних технологій, таких як штучний інтелект, у процес навчання. Це дасть змогу створити систему освіти, яка адаптуватиметься до нових викликів та ефективно протистоятиме інформаційним загрозам [16].

Важливим напрямом є розробка програм міждисциплінарного навчання, які дадуть змогу об'єднати знання з різних галузей - від психології та соціології до інформаційних технологій. Такий підхід особливо важливий для підготовки фахівців у сфері стратегічних комунікацій та кібербезпеки. Наприклад, створення курсів, які одночасно охоплюють питання аналізу даних, маніпуляцій у медіа та захисту інформації, допоможе студентам розвинути комплексне розуміння сучасних інформаційних загроз. Університети можуть співпрацювати з міжнародними освітніми установами для впровадження таких програм, що забезпечить їхню відповідність кращим світовим стандартам [23].

Державі слід активно розвивати партнерства з приватним сектором, який відіграє ключову роль у розробці та впровадженні технологій. Компанії, що працюють у сфері медіа та технологій, зацікавлені у формуванні кваліфікованих

кадрів. Спільні освітні проекти, такі як практикуми, стажування та спільні дослідницькі програми, можуть стати основою для підготовки професіоналів, які відповідатимуть сучасним вимогам. Такі проекти не тільки зміцнять зв'язки між державою та приватним сектором, а й стануть рушієм інновацій в інформаційній сфері [5].

Ще одним важливим аспектом є створення громадських освітніх центрів, які надаватимуть доступ до навчання громадянам різного віку. Ці центри можуть працювати як точки доступу до інтернету та цифрових ресурсів, пропонуючи безкоштовні курси з медіаграмотності та цифрової грамотності. У сільських і віддалених регіонах такі центри стануть важливим інструментом боротьби з цифровою нерівністю і зміцнення громадянського суспільства. Вони також можуть слугувати платформами для взаємодії громадян з експертами в галузі інформаційної безпеки [25].

Моніторинг та оцінка ефективності освітніх ініціатив є невід'ємною частиною їхньої успішної реалізації. Важливо регулярно збирати дані про те, наскільки успішно громадяни застосовують отримані знання у своєму повсякденному житті. Це дасть змогу коригувати освітні програми та адаптувати їх до мінливих умов. Наприклад, дані про поширення фейків можуть використовуватися для розроблення спеціальних курсів, які адресують найпоширеніші проблеми та загрози [12].

Крім того, Україна може активно розвивати свої міжнародні зв'язки, щоб інтегруватися в глобальні освітні проекти. Програми ЮНЕСКО та ОБСЄ, спрямовані на підвищення медіаграмотності, можуть стати важливою частиною національної стратегії. Участь у міжнародних конференціях і робочих групах забезпечить доступ до найкращих практик і ресурсів, а також дасть змогу Україні ділитися своїм досвідом і досягненнями. Це зміцнить її роль як лідера в галузі інформаційної політики та боротьби з дезінформацією [31].

Таким чином, освітні ініціативи є невід'ємною частиною інформаційної політики України. Вони дають змогу не лише підвищувати обізнаність громадян, а й зміцнювати демократичні інститути та захищати інформаційний простір країни.

Комплексний підхід до розроблення освітніх програм, інтеграція сучасних технологій та активна міжнародна співпраця створять міцне підґрунтя для сталого розвитку українського суспільства в умовах сучасних викликів [29].

Сучасна інформаційна політика неможлива без опертя на технологічні інновації, які надають держави потужні інструменти для моніторингу, аналізу та управління інформаційним простором. Україна, перебуваючи в центрі інформаційної війни, вже зробила значні кроки в напрямку інтеграції цифрових технологій у свою стратегію інформаційної безпеки. Однак для подальшого зміцнення інформаційного суверенітету та підвищення стійкості до сучасних загроз необхідно продовжувати розвивати та впроваджувати інноваційні рішення. Цей розділ присвячений ключовим напрямкам, які можуть стати основою для майбутнього технологічного розвитку України.

Однією з найперспективніших технологій, які можуть бути використані в інформаційній політиці, є штучний інтелект (ШІ). Системи ШІ дають змогу в реальному часі аналізувати величезні обсяги даних, виявляти дезінформаційні кампанії та відстежувати їхнє поширення. Наприклад, алгоритми на основі машинного навчання здатні визначати фейкові новини, аналізуючи мовні моделі, характер поширення і джерела інформації. Ці технології вже застосовуються в низці країн і можуть бути інтегровані в українські платформи моніторингу, як-от системи аналізу соціальних мереж і медійних потоків [23].

Великі дані (Big Data) являють собою ще один важливий інструмент для інформаційної політики. Аналіз великих даних дає змогу виявляти закономірності в поведінці користувачів, що особливо важливо для розуміння того, як поширюється інформація в інтернеті. Зокрема, Україна може використовувати ці технології для прогнозування суспільних настроїв, аналізу впливу дезінформації та розробки превентивних заходів. Створення національних платформ обробки великих даних, інтегрованих із системами моніторингу кіберзагроз, стане важливим кроком у зміцненні інформаційної стійкості країни [12].

Технології блокчейну відкривають нові можливості для забезпечення прозорості та захисту даних. Наприклад, блокчейн може використовуватися для

створення незмінних записів про походження інформації, що допоможе перевіряти справжність новин і запобігати поширенню фейків. У сфері кібербезпеки блокчейн може застосовуватися для захисту даних користувачів, що особливо важливо для таких національних платформ, як «Дія». Впровадження цієї технології дасть змогу підвищити довіру громадян до державних систем і знизити ризики, пов'язані з витоком даних [5], [43].

Одним із пріоритетних завдань для України є розвиток національних цифрових платформ, які дадуть змогу мінімізувати залежність від іноземних технологій. Програма «Дія» вже довела свою ефективність у наданні державних послуг у цифровому форматі. Її подальший розвиток має включати інтеграцію нових функцій, таких як моніторинг громадської думки, автоматичне сповіщення про кіберзагрози та інструменти для аналізу інформації в реальному часі. Крім того, важливо створювати спеціалізовані платформи для моніторингу та аналізу дезінформації, які працюватимуть у цілодобовому режимі та надаватимуть актуальні дані державним органам [5].

Ще одним важливим напрямом є розробка інструментів для кібербезпеки. Україна, як одна з найуразливіших країн у сфері кібератак, повинна інвестувати у створення національних кіберцентрів, які зможуть ефективно протистояти зовнішнім загрозам. Такі центри можуть бути оснащені найсучаснішими технологіями, включно зі ШІ, системами моніторингу та інструментами аналізу великих даних. Важливо також налагодити співпрацю з міжнародними партнерами для обміну досвідом і доступу до передових технологій [7], [44].

Співпраця з приватним сектором є ще одним ключовим елементом технологічного розвитку. Українські ІТ-компанії, які вже завоювали міжнародне визнання, можуть стати важливими партнерами держави в розробці інноваційних рішень для інформаційної політики. Державно-приватне партнерство дасть змогу об'єднати ресурси та знання для створення платформ і технологій, які відповідатимуть сучасним викликам. Наприклад, компанії можуть долучатися до розробки національних соціальних мереж або пошукових систем, що зміцнить цифровий суверенітет України [16], [45].

Міжнародне співробітництво також відіграє важливу роль у забезпеченні технологічного прогресу. Україна може брати активну участь у глобальних ініціативах, спрямованих на розроблення стандартів у сфері інформаційних технологій та кібербезпеки. Участь у таких організаціях, як НАТО і ЄС, забезпечить доступ до передових досліджень і технологій, а також допоможе інтегрувати національні системи в глобальну цифрову екосистему. Своєю чергою, Україна може запропонувати свій досвід у боротьбі з дезінформацією, що зробить її важливим партнером у міжнародних зусиллях із забезпечення інформаційної безпеки [31], [46].

Для подальшого зміцнення технологічної бази інформаційної політики України необхідно розглянути глибше взаємодію технологій із соціальними, політичними та економічними аспектами. Використання технологічних інновацій має бути орієнтоване не тільки на реагування на загрози, а й на їх прогнозування та запобігання. Це вимагає створення інтегрованої системи управління інформацією, яка поєднуватиме в собі гнучкість, стійкість та адаптивність.

Одним із ключових напрямів є розвиток систем прогнозування на основі штучного інтелекту. Ці системи здатні аналізувати глобальні та локальні інформаційні потоки, виявляючи потенційні загрози ще до того, як вони матимуть значний вплив на громадську думку або національну безпеку. Наприклад, алгоритми на основі машинного навчання можуть ідентифікувати патерни в поширенні дезінформації, прогнозувати її можливі шляхи розповсюдження і пропонувати заходи щодо її нейтралізації. Такі технології можуть стати основою для раннього попередження про масштабні інформаційні атаки, що суттєво підвищить оперативність реагування держави [23], [47].

Інтеграція систем великих даних із державними платформами, такими як «Дія», відкриває додаткові можливості для моніторингу та аналізу громадської думки. Ці системи можуть збирати дані про соціальні тренди, аналізувати зміни у сприйнятті ключових подій і надавати державним органам аналітичні звіти. Такий підхід не тільки поліпшить комунікацію між державою і суспільством, а й дасть змогу більш ефективно розробляти державну політику, з огляду на реальні потреби

та очікування громадян. Наприклад, автоматизовані інструменти для опрацювання зворотного зв'язку від громадян можуть бути інтегровані в платформи державних послуг, що зробить процес ухвалення рішень прозорішим та орієнтованішим на потреби суспільства [5] , [48].

Особливу увагу слід приділити розробці технологій для захисту критично важливої інфраструктури, яка дедалі частіше стає мішенню для кібератак. Використання технологій блокчейну для управління даними і створення захищених каналів передачі інформації може істотно знизити ризики, пов'язані з витоками або саботажем. Крім того, автоматизація процесів управління інфраструктурою з використанням ШІ та систем аналізу даних дасть змогу підвищити стійкість таких об'єктів і мінімізувати можливі збитки від атак. Національні кіберцентри мають відігравати центральну роль у координації зусиль із захисту інфраструктури, що потребуватиме додаткового фінансування і технічної підтримки з боку міжнародних партнерів [12] , [49].

Держава також має активно розвивати інноваційні платформи для освітніх і просвітницьких цілей. Такі платформи можуть включати в себе інструменти для підвищення цифрової грамотності громадян, навчання основ кібербезпеки та підвищення обізнаності про сучасні загрози в інформаційному просторі. Наприклад, створення національного порталу з медіаграмотності, який об'єднає навчальні матеріали, відеолекції та інтерактивні модулі, допоможе забезпечити доступ до знань для всіх вікових груп. Особливу увагу слід приділити створенню контенту для молоді, адже саме ця аудиторія найбільш схильна до впливу інформаційних маніпуляцій [16] , [50].

Співпраця з міжнародними організаціями, такими як НАТО, ЄС та ООН, має бути розширена, щоб Україна могла не тільки запозичувати найкращі світові практики, а й активно пропонувати свої рішення. Наприклад, досвід України у протидії дезінформації може бути використаний для створення глобальних стандартів управління інформаційними потоками. Спільні дослідження та проєкти з міжнародними партнерами дадуть змогу Україні отримати доступ до передових технологій та інструментів, які необхідні для подальшого розвитку її інформаційної

політики [31] , [51].

Ще одним важливим аспектом є розробка національної стратегії зі стимулювання інновацій у сфері технологій. Ця стратегія має передбачати створення сприятливих умов для розвитку стартапів, надання грантів для досліджень у сфері інформаційної безпеки та запровадження податкових пільг для компаній, що працюють у цій галузі. Розвиток національної екосистеми інновацій не тільки зміцнить технологічний потенціал України, а й створить нові робочі місця, що матиме позитивний вплив на економіку країни [23] , [52].

Таким чином, успішна інтеграція технологічних інновацій в інформаційну політику потребує комплексного підходу, що включає прогнозування загроз, захист інфраструктури, розвиток освітніх платформ і міжнародне співробітництво. Використання сучасних технологій дасть змогу Україні не лише ефективно протистояти наявним викликам, а й посісти лідируючі позиції в розробці рішень для глобального інформаційного простору. Це забезпечить не тільки національну безпеку, а й зміцнить міжнародний імідж України як технологічно розвиненого та надійного партнера.

3.3 Рекомендації для України в сфері міжнародної інформаційної політики

Україна перебуває в центрі масштабних геополітичних викликів, які вимагають від неї розроблення та реалізації високоефективної міжнародної інформаційної політики. Ситуація, що склалася, яка характеризується інформаційною війною, дезінформаційними кампаніями та постійними кібератаками, змушує країну переглядати традиційні підходи та інтегрувати інноваційні рішення. На основі аналізу наявних стратегій можна виокремити кілька ключових напрямів, які мають стати основою для подальших зусиль України в цій галузі.

Перший і найбільш пріоритетний напрям - це зміцнення захисту національного інформаційного простору. На тлі масштабних дезінформаційних

кампаній, націлених на підриг суспільної довіри до державних інституцій та формування неправдивих наративів, Україна має розвивати ефективні системи моніторингу та аналізу інформаційних потоків. Впровадження технологій штучного інтелекту та аналізу великих даних дасть змогу оперативно виявляти загрози та запобігати їхнім наслідкам. Наприклад, автоматизовані системи аналізу контенту зможуть виявляти поширення фейків у реальному часі, що створить умови для швидкого реагування. Однак реалізація таких заходів потребує значних інвестицій і тісної взаємодії з міжнародними партнерами, включно з країнами НАТО та Європейського Союзу, які вже мають досвід у цій галузі [16].

Міжнародне співробітництво стає наріжним каменем успішної інформаційної політики України. Зміцнення партнерств з міжнародними організаціями, такими як ООН, ЄС і НАТО, дасть змогу не тільки підвищити технічну стійкість України, а й отримати доступ до найкращих світових практик. Участь у спільних навчаннях і проєктах, спрямованих на підвищення кібербезпеки, допомагає зміцнювати національну інфраструктуру та адаптуватися до нових загроз. Так, програми з обміну досвідом у рамках ініціативи «Цифрова Європа» дають можливість прискорити цифровізацію і захист критично важливих об'єктів. Ці зусилля мають бути доповнені активною участю України в міжнародних форумах, де обговорюють питання інформаційної політики, що дасть змогу країні ефективно доносити свою позицію та впливати на ухвалення рішень [12], [32].

Не менш важливим напрямом є підвищення медіаграмотності населення. В умовах інформаційного перенасичення громадяни стають вразливими перед маніпуляціями та дезінформацією. Для протидії цим загрозам необхідно розробити та впровадити освітні програми, які будуть спрямовані на формування критичного мислення та навичок аналізу інформації. Ці програми мають бути інтегровані в шкільну та університетську освіту, а також пропонуватися у вигляді онлайн-курсів для дорослих. Наприклад, успішний досвід програми «StopFake» може бути масштабований на національному рівні. Такий підхід дасть змогу не тільки підвищити рівень медіаграмотності населення, а й створити суспільство, стійке до інформаційних маніпуляцій [26].

Цифровізація є ще одним ключовим аспектом інформаційної політики. Програма «Дія» вже продемонструвала свою ефективність у спрощенні доступу громадян до державних послуг і зміцненні довіри до уряду. Однак її функціонал слід розширити, включивши додаткові механізми захисту даних і протидії кібератакам. Розробка нових національних платформ, які зможуть мінімізувати залежність України від іноземних технологій, має стати пріоритетом. Наприклад, створення національних альтернатив глобальним платформам, як-от пошукові системи чи соціальні мережі, може відіграти важливу роль у зміцненні інформаційного суверенітету [5].

Ще одним важливим напрямом є формування позитивного міжнародного іміджу України. В умовах інформаційної війни цифрова дипломатія стає потужним інструментом для залучення міжнародної підтримки та донесення об'єктивної інформації про події, що відбуваються. Кампанія #StandWithUkraine довела, що соціальні мережі та міжнародні медіа можуть бути ефективно використані для мобілізації громадської думки. Однак потрібен подальший розвиток багатомовних платформ, які дадуть змогу розширити охоплення аудиторії. Інвестування у створення якісного контенту ключовими світовими мовами стане важливим кроком до поліпшення іміджу України за кордоном [24].

Нарешті, Україна має зосередитися на створенні аналітичних центрів, які займатимуться моніторингом інформаційної обстановки та розробкою стратегічних рекомендацій. Такі центри можуть стати майданчиками для координації зусиль між державними та міжнародними структурами. Вони також допоможуть Україні швидше адаптуватися до мінливих умов інформаційного середовища, надаючи актуальні дані та прогнози, необхідні для прийняття рішень [23].

Таким чином, ефективна реалізація рекомендацій з інформаційної політики потребує комплексного підходу, що включає зміцнення національного інформаційного простору, розвиток міжнародного співробітництва, підвищення рівня медіаграмотності та використання сучасних технологій. Ці заходи дадуть змогу Україні не тільки успішно протистояти поточним загрозам, а й закласти

підвалини для довгострокової стійкості та розвитку її інформаційної політики. Важливо, щоб усі ці ініціативи супроводжувалися стійким фінансуванням, політичною волею та підтримкою громадянського суспільства, що стане запорукою їхньої успішної реалізації.

Для подальшого посилення інформаційної політики України важливо звернути увагу на інтеграцію нових технологічних рішень, які можуть стати підґрунтям для побудови ефективнішої та стійкішої системи управління інформацією. Використання технологій штучного інтелекту, великих даних та блокчейну відкриває широкі перспективи для моніторингу, аналізу та захисту інформаційного простору. Наприклад, штучний інтелект може бути використаний для автоматичного виявлення дезінформаційних кампаній, відстеження їхніх джерел і прогнозування їхнього впливу на громадську думку. Це дасть змогу не тільки оперативно реагувати на загрози, а й формувати превентивні заходи, що мінімізують їхні наслідки [23].

Великі дані надають ще один важливий інструмент для управління інформаційними потоками. Аналіз великих обсягів даних дає змогу виявляти закономірності та тренди у споживанні інформації, що особливо важливо для боротьби з фейками та маніпуляціями. Створення національної платформи для обробки даних, яка могла б використовуватися урядовими та недержавними організаціями, може значно посилити інформаційний простір України. Ця платформа може інтегруватися з міжнародними системами, що створить умови для обміну досвідом та покращення методів роботи з інформацією [5].

Використання технологій блокчейну може стати важливим кроком у забезпеченні прозорості та захисту інформації. Наприклад, дані про поширення новин або інформації про кібератаки можуть бути записані в блокчейн-системи, що забезпечить їхню прозорість і незмінність. Це особливо актуально для боротьби з дезінформацією, оскільки блокчейн може бути використаний для перевірки автентичності джерел інформації. Крім того, ця технологія може застосовуватися для захисту особистих даних громадян у рамках таких проєктів, як «Дія», підвищуючи довіру користувачів до державних систем [7].

Особливу увагу слід приділити ролі громадянського суспільства та незалежних медіа в інформаційній політиці. Україна вже продемонструвала, що активна участь журналістів, аналітиків і громадських активістів сприяє зміцненню інформаційної стійкості. Однак цей потенціал необхідно розвивати. Створення платформ для взаємодії між урядом, медіа та громадянським суспільством може стати важливим інструментом для координації зусиль та обміну інформацією. Ці платформи можуть включати форуми, освітні заходи та спільні проекти, спрямовані на протидію дезінформації та підвищення рівня обізнаності населення [16],[33].

Роль міжнародних партнерів у зміцненні інформаційної політики України також має бути переосмислена. Замість пасивного прийняття допомоги Україна повинна прагнути до активного обміну досвідом, роблячи свій внесок у розвиток міжнародних стандартів і методів роботи. Це може включати участь у створенні міжнародних коаліцій по боротьбі з дезінформацією, розробці стандартів для соціальних мереж і проведенні дослідницьких проектів, що допоможуть поліпшити розуміння глобальних інформаційних загроз. Україна може стати не тільки одержувачем, а й ініціатором змін у міжнародній системі управління інформацією, зміцнюючи свої позиції як активного учасника світової спільноти [12].

Нарешті, важливо підкреслити, що всі ініціативи в галузі інформаційної політики повинні супроводжуватися прозорим і послідовним управлінням. Створення довгострокової стратегії, яка враховуватиме мінливі умови, є важливим кроком на шляху до успіху. Ця стратегія має містити не тільки короткострокові заходи щодо захисту інформаційного простору, а й довгострокові плани з інтеграції України в глобальну цифрову екосистему. Для цього необхідне зміцнення інституційної бази, створення нових структур, відповідальних за реалізацію інформаційної політики, та забезпечення сталого фінансування всіх ключових напрямів [2], [24].

Зрештою, подальший розвиток інформаційної політики України потребує активних дій на всіх рівнях - від технологій і законодавства до громадянського суспільства та міжнародного співробітництва. Лише комплексний і збалансований

підхід дасть змогу Україні протистояти сучасним викликам, зміцнити свою стійкість перед зовнішніми загрозами та посісти гідне місце в глобальному інформаційному просторі.

Висновки до розділу 3

Третій розділ роботи дозволив розглянути ключові напрями розвитку міжнародної інформаційної політики України та виокремити практичні рекомендації, що можуть сприяти зміцненню її стійкості до сучасних викликів. Аналіз підтвердив, що успішна інформаційна політика потребує інтеграції інноваційних технологій, розроблення освітніх ініціатив та активної міжнародної співпраці. Ці аспекти є основою для довгострокового розвитку інформаційного простору України та її позиції на глобальній арені.

По-перше, було показано, що технологічні інновації відіграють центральну роль у сучасній інформаційній політиці. Використання штучного інтелекту, великих даних і блокчейну дає змогу оперативно реагувати на інформаційні загрози, захищати критичну інфраструктуру та аналізувати громадську думку. Національні платформи, як-от «Дія», вже продемонстрували свою ефективність, проте їхній потенціал необхідно розширювати завдяки інтеграції нових функцій, як-от моніторинг дезінформації та прогнозування суспільних настроїв. Розвиток національних цифрових технологій також дасть змогу Україні мінімізувати залежність від іноземних платформ і зміцнити свій цифровий суверенітет.

По-друге, освітні ініціативи було виокремлено як стратегічно важливий інструмент для формування сталого інформаційного суспільства. Підвищення рівня медіаграмотності населення через шкільні та університетські програми, онлайн-курси та громадські кампанії дасть змогу громадянам критично оцінювати інформацію та ефективно протистояти маніпуляціям. Створення національного центру медіаграмотності, який координуватиме освітні програми та розроблятиме стандарти навчання, може стати важливим кроком у цій царині. Залучення міжнародних партнерів, таких як ЮНЕСКО та ОБСЄ, забезпечить доступ до

передових освітніх методик і ресурсів, що підвищить якість навчання.

По-третє, міжнародне співробітництво було визнано ключовим фактором успішної реалізації інформаційної політики. Участь України в глобальних ініціативах, як-от програми НАТО та ЄС з кібербезпеки, дає змогу зміцнювати її національну інфраструктуру та інтегрувати її в міжнародний цифровий простір. Спільні проєкти з міжнародними організаціями, спрямовані на боротьбу з дезінформацією та розвиток стандартів управління інформацією, не тільки зміцнюють позиції України на світовій арені, а й сприяють створенню більш стабільної глобальної інформаційної системи. Україна має значний потенціал для виступу в якості лідера в цих ініціативах, надаючи свій унікальний досвід боротьби з інформаційними загрозами.

Крім того, розробка національної стратегії зі стимулювання інновацій, включно з підтримкою стартапів, наданням грантів і розвитком державно-приватних партнерств, є важливим напрямом для зміцнення технологічного потенціалу України. Ці заходи не тільки допоможуть країні справлятися з інформаційними викликами, а й забезпечать економічне зростання, створюючи нові робочі місця та залучаючи інвестиції.

Прикінцевим акцентом висновків третього розділу є необхідність створення інтегрованої системи управління інформаційною політикою України, яка об'єднає технологічні, освітні та міжнародні компоненти. Така система має бути орієнтована на довгострокову стійкість і враховувати не тільки поточні загрози, а й потенційні виклики, пов'язані з розвитком нових технологій і зміною геополітичної обстановки.

Розвиток національної екосистеми інновацій стане важливим кроком до зміцнення цифрового суверенітету України. Це передбачає не тільки впровадження сучасних технологій у державні процеси, а й створення сприятливих умов для наукових досліджень і стартапів у сфері інформаційної політики та безпеки. Державно-приватне партнерство в розробленні та впровадженні рішень на базі штучного інтелекту та великих даних може стати рушієм інновацій, сприяючи створенню національних продуктів і мінімізації залежності від зарубіжних

розробок.

Особливу увагу слід приділити посиленню освітніх програм у сфері кібербезпеки, стратегічних комунікацій та медіаграмотності. Ці програми мають стати не лише інструментом захисту від дезінформації, а й механізмом формування активного та обізнаного громадянського суспільства, здатного підтримувати демократичні цінності. Інвестиції в освіту забезпечать не лише стійкість перед сучасними викликами, а й зміцнять довіру громадян до державних інститутів.

Україна має унікальну можливість стати лідером у глобальній інформаційній політиці завдяки своєму досвіду протидії інформаційним атакам і розвитку національних цифрових платформ. Активна участь у міжнародних ініціативах, спрямованих на розробку стандартів кібербезпеки та управління інформацією, забезпечить країні додаткову підтримку та визнання на світовій арені. Зміцнення міжнародних зв'язків через спільні проєкти та обмін досвідом стане важливим внеском України у формування більш стабільного та безпечного глобального інформаційного простору.

Висновок третього розділу підкреслює, що Україна перебуває на шляху до створення інноваційної та стійкої моделі інформаційної політики, яка здатна впоратися із сучасними загрозами та інтегруватися в глобальну цифрову екосистему. Реалізація представлених рекомендацій потребує скоординованих дій з боку держави, бізнесу та громадянського суспільства. Цей комплексний підхід стане запорукою того, що Україна зможе не тільки захищати свої національні інтереси, а й робити внесок у глобальну інформаційну стабільність.

Таким чином, третій розділ роботи підтвердив, що комплексний підхід до розбудови інформаційної політики, який включає технології, освіту та міжнародне співробітництво, є основою для забезпечення національної безпеки та стійкості України. Ці заходи дадуть змогу країні не тільки протистояти сучасним викликам, а й стати прикладом для інших держав, які формують свою стратегію управління інформаційним простором в умовах глобальних змін.

ВИСНОВКИ

Міжнародна інформаційна політика в умовах глобалізації та цифровізації стає найважливішим інструментом забезпечення національної безпеки, захисту суверенітету та просування інтересів держав на світовій арені. Проведене дослідження, присвячене порівняльному аналізу інформаційної політики України та Китайської Народної Республіки (КНР), дало змогу виявити ключові підходи, сильні та слабкі сторони, а також запропонувати рекомендації для їхнього вдосконалення. У межах проведеного дослідження було досягнуто поставленої мети та вирішено завдання, які дали змогу комплексно проаналізувати міжнародну інформаційну політику на прикладі України та Китайської Народної Республіки, а саме:

1. Виявлення концептуальних засад міжнародної інформаційної політики. Міжнародна інформаційна політика визначається як система стратегій, інструментів і механізмів, що застосовуються державами для забезпечення інформаційної безпеки, управління інформаційними потоками та просування національних інтересів на міжнародній арені. Теоретична основа дослідження дозволила ідентифікувати ключові концепції, зокрема: цифровий суверенітет, інформаційну безпеку, медіаграмотність і глобальну інформаційну стійкість.

2. Розгляд підходів України до управління інформаційними процесами в міжнародній сфері. Україна активно розвиває свою інформаційну політику, зосереджуючи увагу на захисті інформаційного простору від зовнішнього втручання, інтеграції з міжнародними партнерами та розвитку цифрових платформ, таких як «Дія». Особливу увагу приділено боротьбі з дезінформацією, впровадженню програм медіаграмотності та зміцненню кібербезпеки.

3. Розгляд особливостей реалізації інформаційної політики КНР, включно з її стратегічними цілями та інструментами. Інформаційна політика КНР базується на концепції цифрового суверенітету, що включає суворий контроль за інформаційним простором, розвиток національних технологій і просування глобальних ініціатив, таких як «Цифровий шовковий шлях». Китайська модель вирізняється централізованим управлінням, високою технологічною

спроможністю та широким використанням інструментів, зокрема штучного інтелекту.

4. Проведення порівняльного аналізу підходів України та КНР. Порівняння двох моделей виявило значні відмінності. Україна орієнтується на демократичні цінності, співпрацю з міжнародними партнерами та прозорість. Натомість КНР дотримується авторитарної моделі, спрямованої на посилення державного контролю та експансію на глобальних ринках. Обидві моделі мають свої переваги, які можуть бути використані для вдосконалення інформаційної політики України.

6. Виявлення викликів, що стоять перед інформаційною безпекою України, та пропонування шляхів їх вирішення. Головними викликами для України залишаються дезінформація, кіберзагрози, недостатність ресурсів для захисту інформаційного простору та низький рівень медіаграмотності населення. Для їх подолання запропоновано розвивати національні технології, посилювати міжнародне співробітництво в галузі кібербезпеки та впроваджувати масштабні освітні ініціативи.

7. Розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення української інформаційної політики. Запропоновано низку рекомендацій, зокрема: інтеграція штучного інтелекту в процеси аналізу даних і боротьби з дезінформацією; розвиток програм медіаграмотності на рівні шкіл та університетів; створення національних платформ для аналізу інформаційних потоків; посилення державного та громадського партнерства у сфері інформаційної безпеки.

Таким чином, дослідження продемонструвало важливість комплексного підходу до управління інформаційним простором. Україна, враховуючи свій досвід та міжнародну співпрацю, має всі можливості для побудови ефективної та стійкої моделі інформаційної політики, яка забезпечить її національну безпеку та посилить позиції на міжнародній арені.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кастельс М. Інформаційна епоха: економіка, суспільство і культура / Переклад з англійської. Київ. Основи, 2004. 608 с.
2. Доктрина інтернет-безпеки КНР, 2020 URL: <https://thediplomat.com/2017/06/chinas-cybersecurity-law-what-you-need-to-know/> (дата звернення 20.10.2024)
3. Концепція інформаційної безпеки України, 2021 URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6852021-41069> (дата звернення 20.10.2024)
4. Digital Silk Road Report, 2022 URL: https://www.researchgate.net/publication/338084464_The_Digital_Silk_Road_and_the_Sustainable_Development_Goals (Last Accessed: 19.11.2024).
5. Програма «Дія», 2021 URL: <https://diia.gov.ua/> (дата звернення 01.11.2024)
6. ЮНЕСКО («Доповідь про медіа-грамотність»). URL: <https://www.aup.com.ua/upload/ogliad.pdf> (дата звернення 01.11.2024)
7. Human Rights Watch Report, 2022 URL: <https://www.hrw.org/world-report/2022> (Last Accessed: 19.11.2024).
8. DSA. URL: <https://www.nist.gov/> (Last Accessed: 19.11.2024).
9. Digital Single Market, 2020 URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/43/the-ubiquitous-digital-single-market> (Last Accessed: 19.11.2024).
10. Ж. Ная («М'яка сила: засоби досягнення успіху у світовій політиці»). Архів URL: https://web.archive.org/web/20130619194355/http://books.google.com/books?hl=en&id=sFNfYvNtw5AC&dq=soft+power+nye&printsec=frontcover&source=web&ots=7pSYj989Op&sig=xDjc4tq_HZnu5ZTL5UW8G6BvIzE&sa=X&oi=book_result&resnum=4&ct=result (дата звернення 01.11.2024)
11. Foucault, Michel (1971). L'Ordre du discours. Lecon inaugurale au College de France prononcee le 2 decembre 1970. Gallimard.
12. NATO Cyber Security Report, 2022. URL:

https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_78170.htm?selectedLocale=en (Last Accessed: 19.11.2024).

13. Доповідь ВООЗ щодо цифрових комунікацій URL: <https://www.who.int/news/item/15-06-2021-soaring-e-waste-affects-the-health-of-millions-of-children-who-warns> (дата звернення 01.11.2024)

14. Аналіз виборів у США, 2016 URL: <https://www.fec.gov/introduction-campaign-finance/election-results-and-voting-information/> (дата звернення 01.11.2024)

15. Боротьба з незаконним обігом культурних цінностей: інструментарій для європейських судових та правоохоронних органів ISBN:978-92-3-000190-2 - 117 pages

16. Центр стратегічних комунікацій. URL: <https://spravdi.gov.ua/> (дата звернення 01.11.2024)

17. Доповідь Міністерства закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/> (дата звернення 01.11.2024)

18. ЮНЕСКО («Доповідь про дезінформацію в глобальному контексті»). URL: <https://www.unesco.org/en/articles/internet-trust-unesco-global-conference-tackle-online-disinformation-and-hate-speech> (дата звернення 01.11.2024)

19. GDPR. URL: <https://gdpr-text.com/> (Last Accessed: 19.11.2024).

20. Гарвардське дослідження («Дезінформація в цифрову епоху») URL: <https://pll.harvard.edu/course/cybersecurity-intersection-policy-and-technology> (дата звернення 01.11.2024)

21. Доповідь ЄС по боротьбі з дезінформацією, 2020 URL: <https://cpd.gov.ua/main/yak-yes-bude-protydiyaty-rosijskij-dezinformacziyi/> (дата звернення 01.11.2024)

22. Доповідь ООН про цифрову стійкість URL: https://unstats.un.org/sdgs/report/2022/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2022_Russian.pdf (дата звернення 01.11.2024)

23. Доповідь Всесвітнього економічного форуму URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000384224> (дата звернення 01.11.2024)

24. Кампанія #StandWithUkraine, 2022 URL:

<https://euneighbourseast.eu/uk/standwithukraine/> (дата звернення 01.11.2024)

25. Інститут масової інформації, 2022 URL: <https://imi.org.ua/> (дата звернення 01.11.2024)

26. Програма «StopFake» URL: <https://www.stopfake.org/ru/glavnaya-2/> (дата звернення 01.11.2024) (дата звернення 01.11.2024)

27. CGTN Global Report, 2021 URL: <https://www.cgtn.com/> (Last Accessed: 19.11.2024).

28. ITU URL: <https://itukraine.org.ua/> (дата звернення 01.11.2024)

29. Доповідь Всесвітнього економічного форуму URL: <https://www.weforum.org/> (дата звернення 01.11.2024)

30. TikTok. URL: <https://www.tiktok.com/> (Last Accessed: 19.11.2024).

31. NATO Strategic Communications Report, 2022 URL: <https://stratcomcoe.org/> (Last Accessed: 19.11.2024).

32. ООН URL: <https://www.un.org/en> (дата звернення 01.11.2024)

33. Інформаційна безпека як одна із основних складових національної безпеки України/ В. Хлевицький. - С.70-72.

34. Курбан О. В. Основи сучасної національної інформаційної безпеки України. «Вісник Харківської державної академії культури» Серія: Соціальні комунікації. 2017, Вип. 50. С. 55-66

35. Когут Ю. І. Цифрова трансформація економіки та проблеми кібербезпеки. Київ: SIDCON, 2021. 368 с.

36. Основи кіберпростору, кібербезпеки та кіберзахисту: навчальний посібник / В. М. Богуш, В. В. Богуш, В. Д. Бровко, В. П. Настрадін; під. ред. В. М. Богуша. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 554 с.

37. Когут Ю. І. Штучний інтелект і безпека: практичний посібник / Ю. І. Когут; за ред. док-ра тех. наук, проф. А. С. Довгополого. Київ: Консалтингова компанія «СІДКОН» ; ВД Дакор, 2024. 294 с.

38. ОБСЄ URL: <https://www.osce.org/ua> (дата звернення 01.11.2024)

39. Асоціація Українсько-Китайського співробітництва URL: <https://aucc.org.ua/jaka-rol-proektu-cifrovij-shovkovij-shljah/> (дата звернення

01.11.2024)

40. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення 01.11.2024)
41. National Erasmus+ Office in Ukraine URL: <https://erasmusplus.org.ua/> (Last Accessed: 19.11.2024).
42. Creative Europe - Culture and Creativity URL: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe> (Last Accessed: 19.11.2024).
43. Narayanan, Arvind; Bonneau, Joseph; Felten, Edward; Miller, Andrew; Goldfeder, Steven (2016). Bitcoin and cryptocurrency technologies: a comprehensive introduction. Princeton, New Jersey: Princeton University Press. ISBN 978-0-691-17169-2.
44. Міністерство культури та стратегічних комунікацій України URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-kulturi-ta-informacijnoyi-politiki-ukrayini> (дата звернення 01.11.2024)
45. Аудит інформаційної безпеки: підручник / В. А. Ромака, А. Е. Лагун, Ю. Р. Гарасим та ін. ; Держ. служба України з надзвич. ситуацій, Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності, НАН України, Ін-т приклад. проблем механіки і математики ім. Я. С. Підстригача. Львів: Сполом, 2015. 363 с. : іл. Бібліогр.: с. 280281 (37 назв). ISBN 978-966-919-123-6
46. Кормич Б. А. Організаційно-правові основи політики інформаційної безпеки України: Автореф. дис. д-ра юрид. наук: 12.00.07. Х.: НХУ України, 2004.
47. Сідак В. С., Артемов В. Ю. Забезпечення інформаційної безпеки в країнах НАТО та ЄС: Навчальний посібник. К.: КНТ, 2007.
48. Харченко В. С. Інформаційна безпека. Глосарій. — К.: КНТ, 2005.
49. Hansen F. and Oleshchuk V.A.: Conformance Checking of RBAC Policy and its Implementation, The First Information Security Practice and Experience Conference, ISPEC 2005, Singapore, LNCS, Volume 3439, pp. 144–155, 2005.
50. Цимбалюк В.С. Проблеми державної інформаційної політики: гармонізація міжнародного і національного інформаційного права // Правове, нормативне та метрологічне забезпечення системи захисту інформації в Україні.

К.: НТУУ «КПІ», 2001. № 4.

51. Сухорукова О. А. Напрями економічної оцінки інформаційної та інтелектуальної безпеки медіапідприємств. *Science and education: trends and prospects: Collection of scientific articles*. Ascona Publishing, New York, United States of America, 2018. Pp. 196–202

52. Yang shangkun riji (Yang Shangkun's Diaries) (Beijing: Zhongyang wenxian chubanshe, 2001), p. 185.